F.IX.5.

F. IX. 5.

[illegible]
… in visoro et villa ubi dicta vigueria [illegible] erunt [illegible] facta
…rum solvendi et non obstante facto non solo … dampni sumptibus [illegible]
Renuntians insuper pro me et meis omnibus … ego dictus
… rata habere et tenere perpetuo precipio … firmavi et firma
… vel venire per me vel per alium in judicio et extra
… pro me et meis omnibus … [illegible]
… [illegible] … et … [illegible] … et extra
… [illegible] … [illegible] scriptionem

Ai Eple Caroli Bononien
et pauli Senilis
C xxviij

Liber Carthusien Basilee minoris In quo subscripta continentur

Guarini Veronensis Regule grammaticales
Eiusdem libellus de nominum et verborum differentijs
Opusculus de diphtongis

Epistolarum formulare D. Caroli Bononien

Modus siue formula Cois p debitis tytulis ac superscriptionibus, clausulis atque subscriptionibus littere ad quoscumque status hominum satis vtilis ac vsitata sub idiomate vernaculo siue vulgari

Reptorium Poeticum p certis vocabulis siue dictionibus. illis hoc est poetis frequentius consuetis nempe | Virgilio. Horatio. Iuuenali. Persio. Lucano. Statio. Sedulio. Prudentio. Prospero. Aratori. Ouidio. porro que ea reperiri queant, certo Canone hic patebit.

Carmina Pauli Senilis

Eple eiusdem aliquot.

Oratio Nicolai Bannite Bononien apud Reuerendissimum Legatum Bononie, ut matrimonij ornamenta estiua, causa agentis.

Oro Enee Sylvij poete ad vniuersitatem Wiennen de commendatione artium

Item adsunt due orones D. Joannis de lapide (ut credo lege) quarum prior Theologorum, posterior Artistarum p portionem siue determinatione agunt.

P Artes grammatice ſunt quattuor vi
delicet littera ſyllaba dictio ⁊ oratō
Littera vt u. Syllaba. vt vi Dictio
vt victor. Oratio vt victor amat an
dreaȝ. Uocales ſunt quinqȝ ſcilicet
.a.e.i.o.u. Ex quibus ſunt diphton
gi quattuor. ae .oe. au. ⁊ eu. Conſo
nantes ſunt ſedecim .b.c.d.f.g. h.l.
.m.n.p.q.r.s.t.x.z.y. greca vocalis
eſt h vero non eſt littera ſed aſpira
tionis nota. Ex conſonantibus que
dam ſunt mute quedā ſemiuocales.
Mute ſunt nouem ſcilicet.b.c.d.f.g.h.p.q.t. Semiuocales ſunt
ſex.l.m.n.r.s.x.z.vero nouiter reperta littera ⁊ pro ea veteres
gemino.ſſ.vtebantur ſciendū eſt q̄d.x.⁊.z.ſunt duplices conſonā
tes. Ila vero pro.c.⁊.s.z.vero pro duplici.ſſ.ponitur.ſcito ēt.l.⁊
.r.liquidas vocari. Omiſſo in p̄ſentia de ſyllaba: de reliq̄s dicaꝫ
P Artes orationis ſunt octo ſcilicet nomen verbū parti
cipium ⁊ pronomen p̄poſitio aduerbiū interiectio ⁊ ꝯ
iunctio. Nomini quot accidunt. quinqȝ ſcilicet ſpecies:
genus: numerus: figura: ⁊ caſus. Species nominum ſunt due: pri
mitiua ⁊ deriuatiua: primitiua vt mons: deriuatiua vt montanus.
Genera nominū ſunt ſeptem maſculinuȝ vt hic victor. femininū
vt hec berta. neutrū vt hoc imperiū. cōmune vt hic ⁊ hec homo
omne vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. promiſcuū quod ſub vno articulo
ſignificat animalia vtriuſqȝ ſexus vt hec aquila. incertum vt hic
vel hec dies. Numeri nominū ſunt duo ſingularis ⁊ pluralis. ſin
gularis vt homo. pluralis vt homines. Figure nominuȝ ſunt tres
ſimplex vt magnus. compoſita vt magnanimus. decompoſita vt
magnanimitas. Caſus nominum ſunt ſex. nominatiuus vt petrus
genitiuus vt petri. datiuus vt petro accuſatiuus vt petrum. voca
tiuus vt o petre. ablatiuus vt a petro. Rectus eſt vnus ſcilicet no
minatiuus. Obliqui ſunt quinqȝ. genitiuus. datiuus. accuſatiuus.
vocatiuꝰ ⁊ ablatiuus. Articuli ſunt tres hic hec hoc: hic eſt ſignū

BIBL. PUBL. BASILEENSIS

maſculini. hec feminini. hoc neutri. hic ⁊ hec cōmunis. hic ⁊ hec
⁊ hoc omnis. hic vel hec incerti. Quoddā eſt nomē ſubſtantiuū.
Quoddam adiectiuū. Subſtantiuum nomen eſt illud quod habꝫ
vnum articulū vel duos ad plus vt hic Petrus. vel hic ⁊ hec ho
mo. Adiectiuū nomen eſt illud quod habet tres articulos vt hic
⁊ hec ⁊ hoc felix. vel tres diuerſas voces vt ſtultus ſtulta ſtultū.
Adiectiuum cū ſuo ſubſtantiuo in quattuoꝛ accidentibus concoꝛ
dat in genere in numero in perſona ⁊ in caſu. vt Ludouicus face
tus non autē faceta. Declinationes nominū ſunt quinqꝫ prima ē
illa. cuius genitiuus ſingularis deſinit i ae vt hic poeta huius poe
te. Secūda eſt illa. cuius genitiuus ſingularis in i deſinit vt hic do
minus huius domini. Tertia eſt illa. cuius genitiuus ſingularis in
is deſinit vt hic pater huius patris. Quarta ē illa cuius genitiuuſ
ſingularis in us vel in u deſinit vt hic viſus huius viſus. Quinta ē
illa cuius genitiuꝰ ſingularis deſinit i ei vt hec res huius rei. No
mina quedā ſunt propria ⁊ quedaꝫ appellatiua: propria vt Nico
laus guarynus. appellatiua vt homo. Accidētia vbi ſunt octo ſci
licet genus tēpus modus ſpecies figura ꝯiugatio pſona cū nume
ro. Genera verboꝝ ſunt quinqꝫ: actiuū paſſiuū neutrū cōmune
⁊ deponens. Actiuum in o deſinit: ⁊ format ex ſe paſſiuum in oꝛ
vt amo amoꝛ. ⁊ vult ante ſe nominatiuū ⁊ poſt ſe accuſatiuum: vt
Petrus amat virtutes. Paſſiuum in oꝛ ⁊ vult ante ſe nominati
uum ⁊ poſt ſe ablatiuum cuꝫ hac prepoſitione a vel ab: vt Uictoꝛ
amatur a me Uerbum neutrū eſt illud. quod deſinit in o vt ſedeo
Commune in oꝛ in vtraqꝫ ſignificatione vt largioꝛ. Deponens
in or ſignificationem actiuaꝫ habet vt perſequoꝛ. Tempoꝛa ver
boꝛum ſunt quinqꝫ ſcilicet preſens vt amo: preteritum imperfec
tum vt amabam: preteritum perfectum vt amaui: preteritum pluſ
quam perfectum vt amaueram futurum vt amabo. Modi ver
boꝛuꝫ ſunt quinqꝫ. indicatiuus vt amo. imperatiuus vt ama. opta
tiuus vt vtinam amarem. ſubiunctiuus vt cum amem. infinitiuus
vt amare. Species verboꝛum ſunt due primitiua vt amo. deriua
tiua vt amaſco. Figure verboꝛum ſunt tres. ſimplex vt amo. com
poſita vt peramo: decompoſita vt peramaſco. Coniugationes

verborum ſunt quattuor. prima eſt illa. que habet in ſecunda per
ſona as aut aris vt amo as ⁊ amor aris. Secunda eſt illa. que ha
bet es vel eris. vt doceo es ⁊ doceor eris. Tertia eſt illa. que ha
bet is vel eris breuem vt lego is ⁊ legor ris. Quarta eſt illa que
habet is aut iris longã vt audio is ⁊ audior diris. Verba anoma
la ſunt quattuor ſcilicet ſum volo fero ⁊ edo. Perſone verboꝝ
ſunt tres prima vt amo. ſecunda vt amas. tertia vt amat. Nume
ri verborum ſunt duo qui ſingularis vt amo pluralis vt amamus.
Verborum quedam ſunt perſonalia. ⁊ quedaꝫ imperſonalia. ꝑſo
nalia ſunt que tres habent ꝑſonas vt amo as at ⁊ ſemꝑ volunt an
te ſe nominatiuuꝫ. Imperſonalia ſunt. que numeris ⁊ ꝑſonis defi
ciunt vt tedet ⁊ ante ſe volunt obliquũ vt me tedet vitiorũ. No
minatiuus cũ ſuo verbo in duobus cõcordat in numero ⁊ in per
ſona. vt Gaſpar ſcribit non autẽ ſcribunt. Omnia nomina ⁊ pro
nomina ſunt tertie perſone. exceptis ego quod ẽ perſone prime
⁊ tu ſecunde ⁊ vocatiuis caſibus aliorum qui ſunt perſone ſecun
de. Relatiuum cum ſuo antecedente in tribus concordat in gene
re in numero. ⁊ in perſona. vt video petrum qui ludit.

Verbum imperſonale eſt duplex. ſ. actiue vocis ⁊ paſſi
ue vocis. Actiue vocis eſt illud quod deſinit in t. Paſ
ſiue vocis ẽ illud quod deſinit in tur. ⁊ vult ante ſe abla
tiuũ a vel ab mediante ⁊ poſt ſe caſum ſui verbi. vt a me ſeruitur
deo. Intereſt ⁊ refert per apartenere quando habent poſt ſe in
finitiuum. volunt ante ſe genitiuum. vt virgilij intereſt ſcribere:
exceptis mei tui ſui noſtri ⁊ veſtri. loco quoruꝫ ponimus mea tua
ſua noſtra ⁊ veſtra. vt mea intereſt ſtudere. Si autẽ nõ habẽt in
finitiuũ ſunt ꝑſonalia. ⁊ volunt ante ſe nominatiuũ ⁊ poſt ſe geni
tiuũ. exceptis mei tui ſui noſtri ⁊ veſtri. loco quoꝝ ponimus mea
tua ſua noſtra ⁊ veſtra. vt libri interſunt mea. Hec verba ſcilicet
liquet licet placet accidit cõtigit euenit vacat ⁊ reſtat quando ha
bent poſt ſe ĩfinitiuũ. ſunt ĩperſonalia. ⁊ volũt ante ſe datiuuꝫ. vt
mihi plꝫ pugnar̃. Si aũt nõ habẽt poſt ſe infinitiuũ. ſunt ꝑſonalia
⁊ volũt añ ſe noĩatiuũ ꝑſone agẽtis. ⁊ poſt ſe datiuũ ꝑſone patiẽ
ti s vt virtus plꝫ mihi. Iſta verba decet iuuat delectat ⁊ oportet

quando habent poſt ſe infinitiuum volunt ante ſe accuſatiuum vt bonos viros decet bene viuere. Si autē non habent infinitiuū poſt ſe. ſūt perſonalia ⁊ volunt ante ſe nominatiuū perſone agē tis. ⁊ poſt ſe accuſatiuū perſone patientis vt litere delectant me. Iſta verba impersonalia volunt ante ſe accuſatiuum perſone patientis ⁊ poſt ſe genitiuum perſone agentis vel infinitiuum loco genitiui: vt me penitet peccatorum vel peccare.

Unde verſus.

Penitet ⁊ tedet miſeret piget ac pudet iſta.
Accuſatiuos cōiungimus ⁊ genitiuos.

Iſta verba ſcilicet incipit deſinit debet ſolet poteſt ⁊ vult vocāt verba familiaria. quia iuncta cum infinitiuis imperſonalium ſunt imperſonalia ⁊ volunt ante ſe illuꝫ caſum. queꝫ volunt illa infinitiua vt bonos viros ſolet tedere vitiorū. Si autem iungantur cū perſonalibus ſunt perſonalia. ⁊ volunt ante ſe nominatiuū. vt virtus debet placere hominibus.

De verbis actiuis.

NOta quod verbūm actiuuꝫ ſimplex eſt illud quod deſinit in o. ⁊ format paſſiuum in or. ⁊ vult ante ſe nominatiuuꝫ perſone agentis ⁊ poſt ſe accuſatiuū perſone patientis. vt ego amo deum.

Amo	as		
Diligo	is		
zelo	as	per	amare
Peramo	as	per	amare perfectamente
Porto	as		
Gero	is		
Fero	ers	per	portare
Lego	is	per	legere
Perlego	is	per	legere pfectamente
Uoco	as	per	chiamare
Finio	is		
Compleo	es		
Termino	as		

Perago	is	per	complire
Primordio	as		
Initio	as		
Inchoo	as	per	acomenzare

Exigo per ficio dicatur ⁊ exigo poſco
Aſpicit ⁊ video cerno iuuat ⁊ fero porto
Diligo finit amo vocat inchoat ⁊ lego canto
Accuſatiuos his verbis iungito ſolos.

Nota quod ſunt quedã verba actiua poſſeſſiua que volunt ante ſe nominatiuum perſone agentis. ⁊ poſt ſe accuſatiuũ perſone patientis. ⁊ vltra accuſatiuum regunt genitiuum vel ablatiuum. vt ego emo vnum librum decem florenorum vel decem florenis.

Emo	is	per	comprare
Uendo	is	per	uendere
Extimo	as	per	extimare
Appretio	as	per	appretiare
Paſco	is		
Nutrio	is		
Libo	as		
Alo	is		
Alimento	as	per	nudrigare
Reprehendo	is		
Increpo	as		
Arguo	is		
Corripio	is	per	rep̄hendere
Accuſo	as	per	accuſare
Impleo	es	per	implire
Damno	as	per	damnare
Satio	as		
Saturo	as	per	ſatiare
Dito	as	per	inrichire
Depaupero	as	per	impouerire
Uulnero	as	per	inpiagare

Dannat ⁊ accuſat cibat arguit implet emitq̃z
Extimo cum vendo ſaturo increpo nutrio paſco
Appretio ſatio reprehendo ⁊ educo ditat
Ablatiuis hec coniungimus ⁊ genitiuis

Nota q̃ ſunt q̃dā v̄ba acq̄ſitiua. que volūt ante ſe noīatiuū p̄ſone agētis. ⁊ poſt ſe accuſatiuū p̄ſone patiētis: ⁊ vltra accuſatiuū volūt datiuū: vt ego do panē paup̄ib⁹

Do	as		
Trado	is		
Tribuo	is		
Exhibeo	es		
Impendo	is	per	dare
Parco	is		
Remitto	is	per	perdonare
Subijcio	is		
Suppono	is		
Subdo	is	per	ſomettere
Declaro	as		
Manifeſto	as	per	manifeſtare
Reddo	is		
Recito	as	per	rēderē l'recitar
Mando	as		
Mitto	is		
Lego	as		
Deſtino	as	per	mandare
Oſtendo	is		
Indico	as	per	demonſtrare
Comparo	as		
Aſſimilo	as	per	aſſimilare
Dico	is		
Narro	as	per	dire
Promitto	is		
Spondeo	es	per	impromettere
Obijcio	is		

Impropero as per butar iochio
Prohibeo es
Veto as per deuedare
Mutuo as
Accommodo as
Preſto as per preſtare
Precipio is
Impero as
Jubeo es
Edico is per comandare

Do tribuo impendo ſubmittit ⁊ exhibet addo
Mutuo concedo preſto manifeſtoqȝ narro
Declaro cum ſignifico promitto ſpondeo dono
Parco refert dico ſuppono mittoqȝ mando
Imperat edico iubeo quoqȝ precipit iſta
Poſt caſum quartum iungi voluere datiuum

Nota quod ſunt quedaȝ verba actiua. que volunt ante ſe nominatiuum perſone agentis. ⁊ poſt ſe accuſatiuuȝ perſone patientis. ⁊ vltra accuſatiuum volunt vnum alium accuſatiuum. vt ego doceo te latinum.

Doceo es
Moneo es
Inſtruo is per admagiſtrar
Cingo is per cingere
Subcingo is per alazare
Induo is
Veſtio is per veſtire
Celo as per aſcondere
Rogo as
Oro as per pregare
Flagito as
Peto is
Poſtulo as per domandare
Calcio as per calciare

Flagito poſco peto. doceo rogo calcio celo
Ueſtio ſubcingo cingo monet inſtruit oro
Poſtulat exorat duplices adiungito quartos

NOta quod ſunt quedā verba actiua effectiua. q̄ volunt ante ſe nominatiuum perſone agentis ⁊ poſt ſe accuſatiuum perſone patientis. ⁊ vltra accuſatiuum regunt ablatiuum ſine prepoſitione. vt ego ſpolio te veſtibus.

Spolio	as		
Expolio	as		
Exuo	is	per	ſpoliare
Priuo	as	per	priuare
Onero	as	per	incaregare
Orno	as	per	ornare
Munio	is	per	fornire
Allenio	as	per	alleniare
Leuo	as	per	leuare
Impleo	es	per	implire
Uacuo	as	per	uoitare

Exuo cum ſpolio vacuo munit impleo priuo
Alleniatq; onero leuat ornat atq; notabis
Hec ablatiuos ſolos actiua requirunt

NOta quod ſunt quedam verba ſeparatiua. que volunt ante ſe nominatiuum perſone agentis. ⁊ poſt ſe accuſatiuum perſone patientis. ⁊ vltra accuſatiuum volunt ablatiuum a vel ab mediante vt ego audio lectionē a magiſtro.

Audio	is	per	odire
Intelligo	is	per	intendere
Moueo	es	per	mouere
Remoueo	es	per	remouere
Separo	as		
Segrego	as		
Diuido	is	per	partire
Haurio	is		
Attrabo	is	per	trare

Accipio	is		
Recipio	is	per	pigliare
Suſcipio	is	per	receuere
Euello	is		
Diuello	is		
Extirpo	as	per	trare fora
Proijcio	is		
Deijcio	is		
Eijcio	is	per	butare

Audio cum moueo recipit cum diuido ſumo
Separat ⁊ ſegregat diuello intelligit haurit
Accipio redimo depellit ⁊ exigo pello
Post quartum iungi vult prepoſitio ſextum

De verbis paſſiuis

NOta quod ſunt quedam verba paſſiua ſimplicia: que volunt ante ſe nominatiuū perſone patientis ⁊ poſt ſe ablatiuū a vel ab mediante perſone agē tis: vt ego amor a petro

Amor	ris		
Diligor	ris		
zelor	ris	per	eſſere amato
Feror	ris	per	eſſere portato

NOta qd̄ ſunt qdā vba paſſiua poſſeſſiua: q̄ volunt ante ſe noīatiuū pſone patiētis: ⁊ poſt ſe ablatiuū a vl' ab mediāte pſone agētis. ⁊ vltra ablatiuū regūt gēitiuū vl' ablatiuū ſine ppoſitōe: vt liber emit a me dcē ducatoꝝ l' dcē ducatis

Emor	ris	per	fi comprado
Purgor	ris	per	fi purgado
Vendor	ris	per	fi uenduto

NOta quod ſunt quedam uerba paſſiua acquiſitiua. que uolunt ante ſe nominatiuum perſone patientis. ⁊ poſt ſe ablatiuū a uel ab mediante perſone agentis. ⁊ ultra ablatiuum regunt datiuum. ut panis datur a me tibi

Daris uel dare datur	per	fi dato

Comparor	ris	per	fi comprato
Declaror	ris	per	fi declarato
Recitor	ris	per	eſſere recitato

Nota quod ſunt quedam verba paſſiua. que volunt an̄ ſe nominatiuum perſone patientis. ⁊ poſt ſe ablatiuum a vel ab mediante perſone agentis. ⁊ vltra ablatiuum regunt accuſatiuum. vt ego doceor a te grammaticam

Doceor	ris	per	fi amaiſtrato
Poſtulor	ris	per	fi domandato
Calcior	ris	per	fi calciato
Celor	ris	per	fi aſcoſo

Nota quod ſunt quedam verba paſſiua. que volunt ante ſe nominatiuū perſone patientis. ⁊ poſt ſe ablatiuū a vel ab mediante perſone agentis. ⁊ vltra ablatiuū regūt vnū aliū ablatiuū ſine ꝑpoſitione vt ego ſpolior a te veſtibus

Spolior	ris	per	fi ſpoliato
Oneror	ris	per	fi incaregato
Impleor	ris	per	fi implito
Uacuor	ris	per	fi uoiato

Nota quod ſunt quedam verba paſſiua ſeparatiua. que volunt ante ſe nominatiuum perſone patientis. ⁊ poſt ſe ablatiuū ꝑſone agētis. ⁊ vltra ablatiuū volūt abl'm a vl'. ab mediāte ex natura ſeꝑatiōis. vt a me audit' lectō a magiſtro

Audior	ris	per	fi olduto
Intelligor	ris	per	fi inteſo
Habeor	ris	per	fi habuto
Accipior	ris	per	fi tolto

De verbis neutris

Nota quod verbum neutrum eſt illud quod deſinit in o vt plurimum. ⁊ non format paſſiuum in or

Nota quod verbum neutrum ſimilium coppulatiuum eſt illud quod regit talem caſum poſt. qualem regit ante. vt ſunt iſta ſum es eſt. ⁊ verba ſpectantia ad permanentiā vt ſto ſtas maneo manes. ⁊ verba ſpectantia ad appa

rentiam vt videoꝛ ⁊ appareo. ⁊ ſpectantia ad iter vt vado vadis vt ſum bonus. tu ſtas humilis. ille vadit ſuperbus.

NOta quod verbum neutrum poſſeſſiuū eſt illud quod deſinit in o ⁊ non format paſſiuū in oꝛ ⁊ vult ante ſe nominatiuum perſone patientis. ⁊ poſt ſe genitiuum vel ablatiuum perſone agentis. vt ego egeo denarioꝝ vel denarijs.

Egeo	es		
Indigeo	es	per	hauere dibiſogno
Careo	es		
Vaco	as	per	manchare
Abundo	as		
Affluo	is		
Fecundo	as		
Exubero	as	per	abundare

His neutris ſextos genitiuos iungito ſolos
Indigeo careo fecundo exubero conſto
Affluit atq; egeo vaco ſecum iungis abundo

NOta quod verbum neutruꝫ acquiſitiuū eſt illud. quod deſinit in o. ⁊ non format ex ſe paſſiuuꝫ in or. ⁊ vult ante ſe nominatiuū perſone agentis. ⁊ poſt ſe datiuū pſone patientis: vt ego ſeruio tibi. ⁊ p impſonale vt a me ſeruit tibi.

Seruio	is	per	ſeruire
Deſeruio	is	per	deſeruire
Noceo	es		
Obſum	es	per	nocere
Proſum	es		
Proficio	is	per	giouare
Preſum	es		
Preſideo	es	per	ſopraſtare
Placeo	es		
Libeo	es	per	piacere
Diſpliceo	es	per	diſpiacere
Euenio	is		
Accido	is		

Contingo	is	per	interuenire
Liqueo	es	per	eſſere manifeſto
Conuenio	is	per	conuenire
Malefacio	is	per	malfare
Benefacio	is	per	benfare
Derogo	as	per	biaſmare
Studeo	es	per	ſtudiare
Proficio	is	per	giouare
Confero,	ers		
Proſum	es		
Faueo	es	per	dare fauore
Obedio	is		
Pareo	es	per	obedire
Acquieſco	is		
Hereo	es		
Adhereo	es		
Inhereo	es	per	acoſtare.
Aſſueſco	is	per	vſare
Obuio	as	per	incontrare
Subuenio	is	per	ſouenire
Satiſfacio	is	per	ſatiſfare
Adſum	es		
Interſum	es	per	eſſere preſente
Vaco	as	per	attendere

Seruio cum noceo deſeruio preſidet obſum
Proſum cum libeo preſum cum perficit heret
Accidit euenio contingo ſubuenit adſum
Conuenio liqueo faueo cum derogo confert
Obuio cum ſtudeo malefecit obedio paret
Atq; ſatiſfacio vacat interſum aſſueſcoq; iunges
Hec ſemper verba tu acquiſitiua notato.

Nota quod verbũ neutrum tranſitiuum eſt illud quod deſinit in o.⁊ non format a ſe paſſiuum in or in prima nec in ſecunda perſona. poteſt tamẽ formare in tertia

vt ego aro terram. ⁊ terra aratur a me.

Aro	as	per	arare
Ligonizo	as	per	ſapare
Comedo	is		
Manduco	as		
Edo	es	per	mangiare
Poto	as	per	beuere aſſai
Potiſſo	as	per	beuere comunamente
Bibo	is	per	beuere pocho
Semino	as		
Sero	is	per	ſeminare
Inſero	is	per	inſedire
Meto	is	per	metere
Trituro	as	per	batere in era
Uindemio	as	per	vindemiare
Egero	is	per	mandare fora
Ingero	is	per	mandare dentro
Digero	is	per	padire
Mingo	is	per	piſare
Spuo	is	per	ſputare
Sirgilo	as		
Glomero	as	per	deſuogliare
Alabro	as	per	inaſpare
Merendo	as		
Anteceno	as	per	merendare
Tranſgluttio	is	per	tranſglutire
Attamino	as	per	buratare
Pinſo	as	per	impaſtare
Squamo	as	per	ſcaiare
Exarturo	as		
Demembro	as	per	ſmembrare
Molo	is	per	maſinare
Neo	es		
Filo	as	per	filare

Mereo	es	per	meritare
Equito	as	per	caualchare
Nauigo	as	per	nauigare
Pulſo	as	per	ſonare
Obedo	is	per	pelucare
Euiſcero	as	per	trar le budele
Splumo	as	per	ſplumare
Circumtronizo	as	per	ſedazare
Vallo	as.	per	fare palengato
Puto	as	per	penſare
Puto	as	per	podare le vide

Qui putat incidit. putat qui mente reuoluit.

Suo	is	per	cuſire
Inſuo	is	per	preponzere
Deſuo	is	per	deſcuſire
Muro	as	per	murare
Sartio	is	per	apezare
Reſartio	is	per	arepezare
Cemento	as	per	fare molta.
Pedulo	as	per	ſcapinare
Repedulo	as	per	reſcapinare
Pagino	as	per	quaternare
Repagino	as	per	requaternare
Tero	is	per	texere
Volo	uis	per	volere
Nolo	is	per	non volere

Putat arat comedit ligonizo ſemino pinſo
Et merendo meto vindemio digero filo
Minzo ſpuo glomero trituro exarturo ſquamo
Pulſo ſuo texo putat euiſcere quoqz vallo
Sartio cum mereo cemento reſartio vollo
Tranſitiua voco. his quartuz iungito caſum

Pluit	bat	per	piouere
Grandinat	bat		

Tempeſtat	bat	per	tempeſtare
Ningit	bat	per	fiocare
Tonat	bat	per	tronare
Veſperat	bat	per	fare hora de veſpero
Dieſcit	bat	per	far lo di
Nocteſcit	bat	per	far la nocte

Grandinat atq; pluit tonat ningit atq; dieſcit:
Ante deus aderit poſt tranſitiua vocantur.

Nota quod verbum neutrum effectiuu; eſt illud. quod deſinit i o. ⁊ nō format ex ſe paſſiuū i or. ⁊ vult ante ſe nominatiuu; perſone patientisi ⁊ poſt ſe ablatiuu; ſine prepoſitione perſone agentis. vel accuſatiuum mediante ꝓpter vt ego gaudeo tuo, bono vel propter tuum bonum

Gaudeo	es		
Jubilo	as		
Exulto	as		
Ouo	as	per	alegrarſe
Pingueo	es	per	ingraſarſe
Macreo	es	per	imagrire
Areo	es	per	ſecare
Vireo	es	per	inuerdire
Doleo	es	per	dolerſe
Mereo	es	per	ingramire
Careo	es	per	incarire
Vileo	es	per	inuilire
Ardeo	es	per	ardere
Rubeo	es	per	inroſſire
Nigreo	es	per	innegrire
Floreo	es	per	florire
Fido	is	per	fidarſe
Diffido	is	per	diffidarſe
Lateo	es	per	aſconderſe
Denio	as	per	dinarſe
Madeo	es	per	bagnarſe

Gaudet ⁊ exultat iubilat cum pingueo macret
Areo cum doleō vireo madeo quoqȝ fido
Deuiat ⁊ lateo rubet ardeo palleo meret
Albeo cum nigreo vireo cum ſplendeo luc et
Effectiua ſcies hec ſemper verba vocari.

Nota ꝙ verbum neutrum abſolutum eſt illud ꝙ deſinit in o. ⁊ non format ex ſe paſſiuū in or. ⁊ vult ante ſe nominatiuum perſone agentis: ⁊ poſt ſe non regit caſum niſi auxilio prepoſitionis poſite vel ſubintellecte vt ego vado ad ſcholas.

Uado	is		
Tendo	is		
Eo	is		
Pergo	is		
Ambulo	as		
Meo	as		
Accedo	is		
Incedo	is	per	andare
Uio	as	per	caminare
Sto	as		
Maneo	es		
Reſideo	es	per	aſpectare

Qui manet expectat: qui manet ille moratur

Sto	as	per	ſtare
Quadrupedo	as	per	ambiare
Pio	as		
Oſſito	as	per	ſbaciare
Tuſſio	is	per	toſſire
Uigilo	as	per	vigilare
Uenio	is	per	venire
Remeo	es		
Redeo	is	per	retornare
Creſco	is		
Succreſco	is	per	creſcere

Succurro	is.	per	trottare
Dormio	is	per	dormire

Tendit ⁊ incedit pergo venit ambulo vado
Sto maneo reſidet redeo cum tuſſio viuo
Quadrupedo timeo tuſſitat ⁊ oſſito creſco
Jungis his vigilo cum dormio verba ſoluta.

Nota ꝙ verbum neutrum paſſiuum eſt illud quod deſinit in o ⁊ non format ex ſe paſſiuuȝ in or. ⁊ vult ante ſe nominatiuum perſone patientis. ⁊ poſt ſe ablatiuum a vel ab mediante perſone agentis. vt ego vapulo a magiſtro.

Uapulo	as	per	fi batuto
Exulo	as	per	fi bandezato
Liceo	es	per	fi apreſiato
Ueneo	es	per	fi venduto
Nubeo	es	per	fi maridato
Fio	is	per	fi facto

Uapulo cum fio liceo exulo veneo nubo
Neutro paſſiua notes de iure vocanda.

Nota quod ſunt quedam verba neutro paſſiua. que in preteritis perfectis ⁊ pluſquaȝ perfectis ſeruant uocẽ paſſiuorum in ceteris uero neutrorum. ⁊ eſt notandũ quod non ſunt eiuſdem determinationis.

Gaudeo	es	ſus	ſum	vel fui per alegrarſe.
Fio	is	ctus	ſum	vel fui per eſſere facto
Soleo	es	tus	ſum	uel fui per eſſere uſato
Audeo	es	ſus	ſum	uel fui per hauere ardito
Fido	is	ſus	ſum	uel fui per fidarſe

Quinqȝ puer numero neutro paſſiua ti bi do
Gaudeo cum fio ſoleo ſimul audeo fido

De verbis deponentibus.

Nota ꝙ verbum deponens poſſeſſiuum eſt illud quod deſinit in or. ⁊ non formatur a verbo deſinẽte in o. ⁊ vult ante ſe nominatiuum perſone agẽtis ⁊ poſt ſe genitiuum vel ablatiuũ ſine prepoſitione

perſone patientis vt ego vtor panis vel pane.

Vtor ris
Fruor ris
Fungor ris
Veſcor ris
Potior ris — per vſare
Abutor ris — per maluſare
Recordor ris
Reminiſcor ris — carent p̃teritis ⁊ ſupinis ꝓ ricor
Obliuiſcor ris — per dimẽticarſe darſe
Miſereor ris — cuꝫ genitiuo ⁊ datiuo ꝓ hauere
miſericordia

Vtor cum fruor fungor veſcor potiorqꝫ
Atqꝫ reminiſcor obliuiſcor iunge recordor
Hec querunt caſum genitiuum iungeqꝫ ſextum
Deinde miſeretur genitiuum ⁊ iunge datiuum.

Nota ꝙ verbum deponens acquiſitiuuꝫ eſt illud quod deſinit in or. ⁊ non formatur a verbo deſinente in o. ⁊ vult ante ſe nominatiuum perſone agentis. ⁊ poſt ſe datiuum perſone patientis vt ego auxilior tibi.

Auxilior ris
Suffragor ris
Opitulor ris
Aminiculor ris — per aiutare
Patrocinor ris
Famulor ris
Ancillor ris — per ſeruire
Blandior ris
Adulor ris — per aloſengare
Moderor ris — per temperare
Aduerſor ris
Contrarior ris — per contrariare
Dominor ris — per ſignoreꝫare
Medeor ris — per medicare

Contumelioꝛ ris per rāpoꝛgnare
Procoꝛ ris per uachezare
Emuloꝛ ris per inuidiare
Emuloꝛ inuideo. ſequoꝛ deſignat amoꝛem
Inſidioꝛ ris per inſidiare
Amicoꝛ ris per amicare
Inimicoꝛ ris per inimicare
Minoꝛ ris per menazare
Confiteoꝛ ris per confeſſare
Auxilioꝛ famuloꝛ ancilloꝛ blandioꝛ atqꝫ
Iungis adulatur moderoꝛ iniurioꝛ adde
Inſidioꝛ emuloꝛ inimicoꝛ cum dominatur
Aduerſoꝛ medeoꝛ poſt hec coniunge datiuum

Nota quod verbum deponens tranſitiuum eſt illud ꝙ deſinit in oꝛ. ⁊ non foꝛmatur a verbo deſinente in o: ⁊ vult ante ſe nominatiuum ꝑſone agentis: ⁊ poſt ſe accuſatiuum perſone patientis: vt ego ſequoꝛ iohanem.

Sequoꝛ ris
Sectoꝛ ris
Imitoꝛ ris per ſequire
Perſequoꝛ ris per perſequitar̄
Furoꝛ ris per inuolare
Predoꝛ ris
Depredoꝛ ris per robare
Vaticinoꝛ ris
Pronoſticoꝛ ris
Auguroꝛ ris per indiuinare
Reoꝛ ris
Opinoꝛ ris
Meditoꝛ ris per penſare
Soloꝛ ris
Conſoloꝛ ris per conſolare
Adipiſcoꝛ ris
Soꝛtioꝛ ris

Nanciſcoꝛ	ris	per	acquiſtare
Lucroꝛ	ris	per	guadagnare
Superlucroꝛ	ris	per	auanzare
Delucroꝛ	ris	per	deſcauedare
Aggredioꝛ	ris		
Craſſoꝛ	ris	per	aſſaltare
Egredioꝛ	ris	per	inſire
Ingredioꝛ	ris	per	intrare

Perſequoꝛ atq; ſequoꝛ meditor cum conſoloꝛ opinoꝛ
Auguroꝛ ⁊ predoꝛ reoꝛ ⁊ lucroꝛ. aggredioꝛq;
Soꝛtioꝛ ⁊ ſoloꝛ adipiſcitur addito quartum.

Nota quod verbum deponens effectiuum eſt illud: ꝙ deſinit in oꝛ. ⁊ non foꝛmatur a verbo deſinente in o: ⁊ vult ante ſe nominatiuum perſone patientis ⁊ poſt ſe ablatiuū ſine prepoſitione vel accuſatiuū mediante propter pſone agentis. vt ego letoꝛ pace vel propter pacem

Letoꝛ	ris		
Glorioꝛ	ris		
Iucundoꝛ	ris	per	allegrarſe
Delectoꝛ	ris		
Oblector	ris	per	delectarſe
Triſtoꝛ	ris	per	triſtarſe
Verecundoꝛ	ris	per	vergognarſe
Soporoꝛ	ris	per	adoꝛmentarſe
Expergiſcoꝛ	ris	per	deſedarſe
Algoroꝛ	ris	per	infredarſe
Mentioꝛ	ris	per	mentire
Bachoꝛ	ris	per	imbriacarſe de vino
Crapuloꝛ	ris	per	magnare tropo
Contentoꝛ	ris	per	contentarſe

Gratuloꝛ ⁊ lectoꝛ delectoꝛ ⁊ algoroꝛ addo
Glorioꝛ expergiſcoꝛ contentor quoq; triſtor
Atq; verecundoꝛ oblectoꝛ bachoꝛ habebit
Hec ſolos ſextos vel quartos applico propter

Nota ꝙ verbum deponens paſſiuum eſt illud quod deſinit in or. ⁊ non formatur a verbo deſinēte in o ⁊ vult ante ſe nominatiuum perſone patientis ⁊ poſt ſe ablatiuuꝫ a vel ab mediante pſone agentis. vt ego orior a bono patre

Orior	ris		
Naſcor	ris	per	naſcere
Renaſcor	ris	per	renaſcere
Patior	ris	per	ſofrire

Naſcitur ⁊ orior patior coniunge renaſcor
Hec ablatiuos ſimul a iungimus abſq;

Nota quod verbum deponens abſolutū eſt illud quod deſinit in or. ⁊ non formatur a verbo deſinente in o ⁊ vult ante ſe nominatiuuꝫ perſone agentis: ⁊ poſt ſe nō regit caſum niſi auxilo prepoſitionis poſite vel ſub intellecte. vt ego gradior ad ſcholas.

Gradior	ris		
Proficiſcor	ris	per	andare
Reuertor	ris		
Regredior	ris	per	retornare
Latinor	ris	per	latinare
Officior	ris	per	officiare
Verſificor	ris	per	fare verſi
Feneror	ris	per	fare vſura
Nugor	ris	per	zanzare
Queror	ris		
Conqueror	ris	per	lamentarſe
Cauſor	ris	per	piedezare
Conuerſor	ris	per	cōuerſare con le pſone
Obuerſor	ris	per	conuerſare in li lochi
Rixor	ris		
Altercor	ris		
Iraſcor	ris	per	irarſe
Queſtionor	ris	per	queſtionare
Ratiocinor	ris	per	raſonare

Argumentor	ris	per	argumentare
Lachrimor	ris	per	lacrimare
Prelior	ris		
Bellor	ris	per	combatere
Labor	ris	per	diſcorrere
Conor	ris		
Molior	ris		
Nitor	ris	per	ſforzare

Labitur ⁊ graditur proficiſcitur atqꝫ recordor
Verſificor nugor conqueritur iunge latinor
Prelior iraſcor rixor ratiocinor adde
Hec caſum ſolum vſqꝫ deponentia poſcunt.

De verbis communibus.

Nota ꝙ verbum commune eſt illud. quod deſinit i or. ⁊ non formatur a verbo deſinente in o. ⁊ habꝫ duplicem conſtructionem ſcilicet actiuam ⁊ paſſiuam. Quando habet actiuam vult ante ſe nominatiuum perſone agentis. ⁊ poſt ſe accuſatiuum perſone patientis. vt ego largior tibi equum. Quando vero habet paſſiuā vult ante ſe nominatiuū perſone patientis ⁊ poſt ſe ablatiuū a vel ab mediante ꝑſone agētis. vt a me largitur tibi equus.

Largior	ris	per	donare e per fi donato
Experior	ris	per	aprouare e per fi aprouato
Veneror	ris	per	venerare e per fi uenerato
Moror	ris	per	aſpectare e per fi aſpectato
Oſculor	ris	per	baſare a per fi baſato
Hortor	ris	per	confortare e ꝑ fi cōfortato
Criminor	ris	per	incolpare e per fi incolpato
Amplector	ris	per	abracare e per fi abracato
Hoſpitor	ris	per	albregar̄ e per fi albregato
Interpretor	ris	per	interpretare e ꝑ fi iterptato

Unde verſus.

Largior experior veneror moror oſculor hortor
Criminor amplector tibi ſint communia lector

Si bene connumeres interpretoꝛ hoſpitoꝛ addes.
Hoſpitoꝛ acceptus hoſpitoꝛ accipiens.

I Ncboatiua verba ſunt que cum primitiuo verbo ſignifi
cant inceptionem . vt ardeſco ideſt incipio ardere ⁊ hoꝛ
reſco ideſt incipio hoꝛrere. foꝛmantur autem inchoatiua
a verbis cuiuſq; coniugationis ſint a ſecunda perſona preſentis
īdicatiui modi addita co vt labo as ſco. ferueo es . ſco. ſcio is ſco
preter hio as quod facit hiſco . omnia quoq; incboatiua tertie
coniugationis ſunt. ⁊ vt plurimum preteritis carent atq; ſupinis
ſunt etiam neutra ⁊ paſſiuis carent.

M Editatiua ſunt . que meditationem ſignificant cum pri
mitiuo. vt amaturio ideſt meditoꝛ amare . ⁊ lecturio .i.
meditoꝛ legere . foꝛmantur autem ab extremo ſupino
addita rio. vt lectu lecturio. ⁊ eſu eſurio . Omnia meditatiua ſūt
coniugationis quarte. vt plurimum preteritis carent atq; ſupinis
eſurio tamen eſuriui eſuriturus habet. neutra quoq; ſunt medita
tiua ⁊ ex ſe paſſiua foꝛmant.

F Requentatiua ſunt. que verbi frequentiam ſignificant
vt legito ideſt frequenter lego. Frequentatiua foꝛmā
tur a ſupinis extremis mutata u in o . vt curſum curſu
curſo domitu to. Si vero ſunt prime coniugationis. mutant a i i
correptu; vt imperatu imperito. ⁊ rogatu rogito. volatu volito
Si autem preteritu; in gi terminetur . foꝛmatur a ſecunda pſona
preſentis remota s ⁊ addita to vt lego legis legito. ago agis agi
to cogo cogis cogito. quero tamen querito ⁊ non queſito facit
Scitoꝛ ⁊ ſciſcitoꝛ ſunt deponentia . quamuis a ſcito actiuum ſit
Uirgilius Tum vero ardemus ſcitari ⁊ querere cauſas.
Noſco quoq; noſcito facit ⁊ ex eo noto penultima coꝛrepta.
egero ⁊ egroto facit ſuquoꝛ ⁊ ſectoꝛ p ſincopā: oīa frequētatiua
quoq; ſunt prime coniugationis. ſunt etiā quedā deſideratiua. q̄
in ſo deſinūt vt viſo ideſt cupio videre faceſſo ideſt cupio facer̄.

D Iminutiua etia; verba inueniuntur in lo deſinentia vt
ſoꝛbillo ideſt parum ſoꝛbeo. ſcribillo. ideſt parum ſcri
bo

ETheroclitum nomen eſt illud. quod diuerſis modis de clinatur vt uas uaſis hec uaſa uaſorum. Fit autem quat tuor modis ſcilicꝫ genere declinatione numero ⁊ caſu.

Unde verſus.

Et genus ⁊ numerus ⁊ declinatio caſus.
Nomen etheroclitum reddere ſepe ſolet.

Hec nomina in ſingulari numero maſculini generis ſunt in plura li vero neutri: ut hic infernus hec inferna ⁊ tenara.

Sibilus ⁊ cetus cum tartara didima auernus
Supparus infernus ⁊ tenara baltea iunge.
Eſt locus atqꝫ iocus ſic menalus biſmarus adde
Singula ſunt maris plurali neutra uidebis
Sepe locos tamen atqꝫ iocos pluraliter audis

Hec nomina in ſingulari feminini generis ſunt i plurali uero neu tri: ut hec garbaſus hec garbaſa

Garbaſa rhetorica dic altilis atqꝫ ſupellex
Pergamus ⁊ topica ſimul arbutus intuba iungo
Et zizania bucolica atqꝫ georgica paſcua ceta
Singula feminei dices: pluralia neutra

Hec nomina ſingulariter neutra ſunt. pluraliter uero maſculina ut hoc celum hi celi.

Celum cum porro filium argos raſtra capiſtra
Et frenum mas eſt pluralis ſingularia neutra
Frena tamen vidi ſic fila ⁊ raſtra leguntur

Hec nomina neutri generis ſunt in ſingulari. feminini autem in plurali: vt hoc veſper he veſperē dicitur hoc cepe he cepe ⁊ hec cepa

Eſt epulum cepe cum balnea veſpere neutra
Singula declines plurali femina dicer

Sunt etiam quedam nomina defectiua et iſta nomina de vſu ca rent nominatiuis ⁊ vocatiuis ſingularibus

Jſta viciſqꝫ necis dapis ⁊ precis ⁊ dicionis
Et frugis lateris opis nomina ſunt ſine rectis
Nex tamen inuenies cum uiſcere uerberis adde,

Quedam neutra ſunt. que in plurali carent genitiuis datiuis ⁊ ablatiuis vt ora[?] thura. inuenitur tamen oribus.

Unde verſus.

Os es mel mare thus ius rus vina ordea dices
Que tibi tres caſus tantum pluralia ſeruant
Alia nomina maſculina ſunt: que tantum ſingulariter declināt̄ur.
Fumus cum fimus ſanguis cum puluere limus
Aer ſalpondus ſol mundus viſcus ⁊ ether
Maſculina ſunt: quorum raro plurale videbis
Aliqua feminina que de vſu non niſi ſingulariter declinantur
Lux ſitis ⁊ tabes mors vita fames quoqꝫ labes.
Gloria fama ſalus humus ⁊ pax cum lue tellus
Et proles ſoboles raro pluralia cernes
Adde ſenecta ſenectus. adde iuuenta iuuentus.
Moribus inuenies.
Quedam neutra ſunt tantum ſingulariter declinata
Manna ſolum letum cenum pus faſqꝫ nefaſqꝫ
Atqꝫ ſolum virus. uer euum adde neceſſe.
Secum arbor iunges metalla negantia fixa
Quedā maſculina tantū ſunt. que de vſu pluraliter declinantur
Primates proceresqꝫ ſales cani atqꝫ penates
Atqꝫ fori manes liberi ſuperiqꝫ quirites.
Et lemures faſces ſic inferi ſingula nunquam.
Hec ſunt quedam nomine. que de vſu niſi pluraliter declinantur.
Inducie latebre terme idus atqꝫ calende
Manubie none ferie cum nundine nuge
Excubieqꝫ facecie opes ſcaleqꝫ mineqꝫ
Exuuie fallere illecebre primitie iunges
Inficie inſidie inferieqꝫ exequieqꝫ notabis
Reliquie exquilie blandicie quiſquilieqꝫ
Cum nuptijs.
Singula declino nunquam pluralia ſemper
Inuenies latebram feriamqꝫ.

ETheroclitum nomen eſt illud. quod diuerſis modis de clinatur vt uas uaſis hec uaſa uaſorum. Fit autem quat tuor modis ſcilicꝫ genere declinatione numero ⁊ caſu.

Unde verſus.

Et genus ⁊ numerus ⁊ declinatio caſus.
Nomen etheroclitum reddere ſepe ſolet.

Hec nomina in ſingulari numero maſculini generis ſunt in plura li vero neutri: ut hic infernus hec inferna ⁊ tenara.

Sibilus ⁊ cetus cum tartara didima auernus
Supparus infernus ⁊ tenara baltea iunge.
Eſt locus atqꝫ iocus ſic menalus biſmarus adde
Singula ſunt maris plurali neutra uidebis
Sepe locos tamen atqꝫ iocos pluraliter audis

Hec nomina in ſingulari feminini generis ſunt ĩ plurali uero neu tri: ut hec garbaſus hec garbaſa

Garbaſa rhetorica dic altilis atqꝫ ſupellex
Pergamus ⁊ topica ſimul arbutus intuba iungo
Et zizania bucolica atqꝫ georgica paſcua ceta
Singula feminei dices: pluralia neutra

Hec nomina ſingulariter neutra ſunt. pluraliter uero maſculina ut hoc celum hi celi.

Celum cum porro filium argos raſtra capiſtra
Et frenum mas eſt pluralis ſingularia neutra
Frena tamen vidi ſic fila ⁊ raſtra leguntur

Hec nomina neutri generis ſunt in ſingulari. feminini autem in plurali: vt hoc veſper he veſper̃ dicitur hoc cepe he cepe ⁊ hec cepa

Eſt epulum cepe cum balnea veſpere neutra
Singula declines plurali femina dicer

Sunt etiam quedam nomina defectiua et iſta nomina de vſu ca rent nominatiuis ⁊ vocatiuis ſingularibus

Iſta viciſqꝫ necis dapis ⁊ precis ⁊ dicionis
Et frugis lateris opis nomina ſunt ſine rectis
Nex tamen inuenies cum uiſcere uerberis adde,

Quedam neutra ſunt. que in plurali carent genitiuis datiuis et ablatiuis vt os. thus. ra. inuenitur tamen oribus.

Unde verſus.

Os es mel mare thus ius rus vina ordea dices
Que tibi tres caſus tantum pluralia ſeruant
Alia nomina maſculina ſunt: que tantum ſingulariter declinātur.
Fumus cum fimus ſanguis cum puluere limus
Aer ſalpondus ſol mundus viſcus et ether
Maſculina ſunt: quorum raro plurale videbis
Aliqua feminina que de vſu non niſi ſingulariter declinantur
Lux ſitis et tabes mors vita fames quoqȝ labes.
Gloria fama ſalus humus et pax cum lue tellus
Et proles ſoboles raro pluralia cernes
Adde ſenecta ſenectus. adde iuuenta iuuentus.
Moribus inuenies.
Quedam neutra ſunt tantum ſingulariter declinata
Manna ſolum letum cenum pus faſqȝ nefaſqȝ
Atqȝ ſolum virus. uer euum adde neceſſe.
Secum arbor iunges metalla negantia fixa
Quedaȝ maſculina tantū ſunt. que de vſu pluraliter declinantur
Primates proceresqȝ ſales cani atqȝ penates
Atqȝ fori manes liberi ſuperiqȝ quirites.
Et lemures faſces ſic inferi ſingula nunquam.
Hec ſunt quedam nomine. que de vſu niſi pluraliter declinantur.
Inducie latebre terme idus atqȝ calende
Manubie none ferie cum nundine nuge
Excubieqȝ facecie opes ſcaleqȝ mineqȝ
Exuuie fallere illecebre primitie iunges
Inficie inſidie inferieqȝ exequieqȝ notabis
Reliquie exquilie blandicie quiſquilieqȝ
Cum nuptijs.
Singula declino nunquam pluralia ſemper
Inuenies latebram feriamqȝ.

Quedam nomina neutra ſunt . que nunquam ſingulariter declinantur.

Menia cum pondo precordia millia iuſta
Ilia cum caſtris magalia ſeria tempe.
Et cum carcheſijs mapalia iungimus arma
Feſtaqꝫ diuorum ſponſalia ſingularia raro.

Et notandum eſt hoc nomen vas in ſingulari eſſe declinationis tertie in plurali vero ſecunde.

Vas vaſis terne. vaſorum vaſa ſecunde

Hoc nomen vis in ſingulari tres habet caſus. in plurali vero omnes.

Vis vim viqꝫ dabit totum plurale tenebit

Hec duo nomina in ablatiuo ſolo inueniuntur de vſu ſcilicet ſpōte ⁊ celte. tabi vero in genitiuo: ⁊ tabo in ablatiuo.

Nomina interrogatiua vt quis. diſtributiua vt omnis alter. relatiua vt qui. negatiua vt nullus. infinita vt quiſnam carent vero vocatiuis.

Que querunt. que diſtribuunt referuntqꝫ negantqꝫ.
Infinita quoqꝫ caſu caruere vocante

Nomina fructuum arborum ſunt generis neutri . vt hoc pirum hoc pomum preter infraſcripta que ſunt feminini generis.

Arboreum fructum dicemus neutra notare.
Feminina caſtanea nux glans ficus oliua.
Auellana ſimul cum bacha iungimus uua.

Inter quis ⁊ vter hoc intereſt. quod quis de duobus ⁊ de pluribus dicitur. uter autē de duobus. vt quis el quale de dui ⁊ de piu de dui vter el quale de dui ad quis reſpōdetur per nomina de pluribus dicta. s omnis quilibet quiuis quicunqꝫ ciaſchaduno e piu de dui nemo nullus neſuno e piu de dui aliquis vnus quidam quiſnam quiſpiam alchuno vel vno de piu. ad vter reſpondetur per nomina de duobus dicta vt vterqꝫ vtrius luno e laltro. neuter neſun de dui. alter vno de dui. alteruter o luno o laltro. predicta nomina cum genitiuo iunguntur ⁊ ablatiuo cum de ex. vt ex vobis vel veſtrum vterqꝫ ſapiens eſt.

Sunt ⁊ aduerbia. que dicuntur de pluribus ⁊ que dicuntur de duobus. vt vbiqʒ vbiuis vbicunqʒ in zeſcaduno loco de piu de dui. qui componitur cunqʒ ⁊ quis geminatur vt quicunqʒ quiſquis ⁊ ſemper ponitur in eo caſu in quo ponitur relatiuum. vt amo quicunqʒ ſtudet.

Quiſquis habet quidquid quiqui tantummodo quoquo.

Quis differt a qui. quoniam qui dicitur relatiue interrogatiue ⁊ infinite. Quis autem infinite ⁊ interrogatiue. Quis habet aliquas compoſitiones. quas non habet qui ⁊ econuerſo. Cum qs namqʒ piam ſine qui coniunge putas quam.

Damus cunqʒ libet. qui ſine quis retinet,
Separans in vel u abs q c t cetera vult ab.
Amitto euello abſcondo abſcutit abſtineoqʒ.
Abluit abducens arrumpit aberrat abundo.
Con fra ga rum pa mus in hec ab ſup ⁊ ob va
Non ſic aſporto non aufert aufugioqʒ.
Aſt operit vel omitto iacit tenet abnuit vſqʒ
R non mutabunt ab ⁊ ob.
Cor fra gans leuis pi ra ſal tans ad ſibi mutan
Operit expetit ſtant in ad ſum agnoſco g ſer
Conſona bina fugant d aſcendo aſpergo nec
Niſi ſit l aut r vt aplicat a probo ſcripta notavo
q per c mutat acquiro
L ſi compones aut r con ⁊ m ſibi mutat
M vel b vel p n ſibi vertere querunt.
N g permutant ignoro cognita dicent.
Uocalis iacit n coibat coit atqʒ coheret.
Excipies comedo comites.
Ci ſus ui pa ſi tis cum dis ſed cetera vult di
S mutabis in f: ſed bina conſona fugant s
Dijudico tamen inuenies coniunge diſertus
Dauus iungebat li uum ma ri e ſibi iungit
Ex alia fugit s mutabitur in f vt effert
Editur euellit eicerit ebibit egerit

Eleuat enuabit amergit ⁊ eripit inde
Excubat exonerans exponit extrahit exit
Extruit exanguis excindit ⁊ expuit expes.

De aduerbijs localibus.

Aduerbia localia interrogatiua relatiua ⁊ infinita ſunt ſex. ſ. vbi quo vnde qua quorſum ⁊ quouſqꝫ. Ubi ſignificat in loco. Quo ad locum. Unde de loco. Qua per locuꝫ. Quorſuꝫ verſus locuꝫ. Quo uſqꝫ uſqꝫ ad locum uel uſqꝫ ad tempus.

Aduerbia ſignificantia in loco ſunt iſta. hic illic iſtic intus foris ibi ibidem uſquam ⁊ nuſquam. ⁊ omnia compoſita ab ubi ⁊ ibi vt alibi alicubi necubi ſicubi ubiqꝫ ubiuis ⁊ ubicunqꝫ.

Aduerbia ſignificantia ad locum ſunt iſta. huc illuc iſtuc intro foras alio aliquo illo eo ⁊ codeꝫ: ⁊ omnia compoſita a quo ut ſiquo nequo quouis ⁊ quocunqꝫ.

Aduerbia ſignificantia de loco ſunt iſta. hinc illinc iſtinc intus foris inde aliunde. ⁊ omnia compoſita ab unde ⁊ ſicunde necunde undecunqꝫ undelibet undeuis.

Aduerbia ſignificantia per locū ſūt iſta: hac illac iſtac alia aliqua illa ⁊ ea eadē. omnia compoſita a qua ut ſiqua nequa.

Aduerbia ſignificantia uerſus locum ſunt iſta horſum illorſum iſtorſum ſurſum deorſuꝫ dextrorſuꝫ ſiniſtrorſuꝫ retrorſum aliorſum. ⁊ omnia compoſita a quorſum vt ſiquorſum nequorſum.

Aduerbia ſignificantia uſqꝫ ad locuꝫ uel uſqꝫ ad tempus ſūt iſta hactenus hucuſqꝫ illicuſqꝫ iſtucuſqꝫ

Propria nomina locorū prime uel ſecunde declinationis ſimplicia ⁊ tantum ſingulariter declinata in genitiuo ſignificant in loco ut ego ſto. Rome. in accuſatiuo ad locum ut ego uado. Romam. in ablatiuo de loco ⁊ per locuꝫ ut ego uenio Roma. tranſeo Romam. in accuſatiuo uſqꝫ ad locum cum ſola prepoſitione uſqꝫ ut ego uado uſqꝫ Romam. in accuſatiuo uerſus locuꝫ cum ſola prepoſitione uerſus ut ego uado uerſus Romam

Propria nomina locorum tertie declinationis vel prime tantū pluraliter declinata in ablatiuo ſignificant in loco de loco ⁊ per locum vt ego ſteti Neapoli ⁊ Venetijs. veni Neapoli ⁊ venetijs. tranſiui Neapoli ⁊ Venetijs. in accuſatiuo ad locum vt ego iui Neapoli ⁊ Venetias. in accuſatiuo vſqȝ ad locum cum ſola prepoſitiōe vſqȝ vt ego iui vſqȝ Venetias. In accuſatiuo verſus locum cum ſola prepoſitione verſus vt ego iui verſus Neapolim ⁊ verſus Venetias.

Nomina prouinciarū in ablatiuo ſignificant in loco cū hac prepoſitione in vt ſteti in Italia. In accuſatiuo ad locuȝ cum hac prepoſitione in vt vado in Italiam. in accuſatiuo ꝑ locum cū hac prepoſitione per vt tranſeo per italiā. in ablatiuo de loco cum hac prepoſitione de vel ex vel e. vt ego venio de italia. in accuſatiuo vſqȝ ad locum cū vſqȝ ⁊ in vt vado vſqȝ in italiam. in accuſatiuo verſus locū cū ſola ꝓpoſitione verſus vt ego vado verſus Italiā

Nomina locorum appellatiua ſimiliter eccleſiarum ⁊ fluuiorum in ablatiuo ſignificant in loco cum in vt ego ſteti in eccleſia in accuſatiuo ad locum cum ad vel in vt vado ad eccleſiaȝ vel in eccleſiaȝ. in ablatiuo de loco cū a vel ab vel ex vel e vel de vt ex agro vel de agro vel ab agro redeo. in accuſatiuo ſignificant per locū cum per vt tranſeo per agrum. in accuſatiuo vſqȝ ad locum cum vſqȝ ⁊ ad vel in vt vado vſqȝ ad templum vel vſqȝ in templum.

Iſta tamen quattuor nomina. ſcilicet domus humus rus ⁊ militia quāuis appellatiua ſint: tamen vt propria ponuntur vt domui tue fui: ⁊ rus ibo: ſed rus in datiuo ſignificat in loco vt ſteti ruri.

Supina in accuſatiuo ſignificant ad locum ſine prepoſitione vt vado cantatum. in ablatiuo ſignificant de loco ſine prepoſitione vt venio cantatu.

Gerundia in accuſatiuo ſignificant ad locū cum ad vt ad pugnādum vado. in ablatiuo de loco cuȝ a vel ab. vt a ſtudendo venio.

Comparatiuum eſt quod cum poſitiui intellectu vel cuȝ aliquo participante ſenſu magis aduerbium ſignificat vt albior ideſt magis albus. ⁊ vlterior. ideſt magis vltra quam ille qui eſt vltra.

Comparatiua fiunt a nominibus adiectiuis vt albior. a verbis vt
deterior. a participijs vt amãtior. a prepoſitionibus vt poſterior
ab aduerbijs vt prior.

Que veniunt ab adiectiuis nominibus aut a ſecunda declinatio
ne aut a tertia formantur.

Que veniunt a ſecunda declinatione formantur a genitiuo ſingu
lari breuiata i ⁊ addita or vt clarus clari breuiata i ⁊ addita or fit
clarior preter habentia uocalem ante aliam uocalem que de uſu
formant comparatiuum per magis ⁊ ſuum poſitiuum ut magis pi
us preter bonus melior. malus peior. magnus maior. paruus. mi
nor. multus plus. munificus munificentior. magnificus magnifi
centior. ſiniſter ſiniſterior. dexter dexterior a genitiuo dextri.

Que ueniunt a tertia declinatione formantur a datiuo breuiata
⁊ addita or vt ſapiens ſapientis ſapienti breuiata i ⁊ addita or fit
ſapientior preter iuuenis iunior per ſincopam.

A uerbo detero deteris deterior comparatiuum fit.

Que veniunt a prepoſitionibus deſinunt in erior vt poſt poſte
rior preter prope propior.

Ab aduerbijs etiam ſunt comparatiua vt pridem prior. penitus
penitior.

Comparatiuum conſtruitur cum ablatiuo ſine prepoſitione vel
cum nominatiuo cum quam vt Ceſar fuit clarior Pompeio vel
quam Pompeius. preter relatiua ⁊ negatiua que cum quam po
nuntur.

Requirit etiam ablatiuum. ſignificantem exceſſum. vt ſum longi
or te vno digito. ⁊ omnes caſus quos poſitiuum regit vt habeo
multum vini. plus olei. ⁊ minus farine.

A comparatiuis neutralibus fiunt diminutiua addita culus vt
grandiuſculus.

Abuſio fit in comparatiuis quattuor modis ſcilicet conſtructio
ne ſignificatione comparatione ⁊ formatione. Conſtructione
quando comparatiuum non habet ablatiuuȝ ſine quam vel nomi
natiuum cum quam vt maior ſociorum Significatione quando
tantum ſignificat quantum ſuum poſitiuum vt ſenior pro ſenex.

aut minus vt triſtior ideſt parum triſtis aut contrarium vt dulci
or ideſt minus amarum. Comparatione quando ad diuerſas qua
litates comparantur vt Nix eſt albior Coruo Formatione quā
do ſubſtantiua vel pronomina comparantur vt neronior ⁊ ip
ſior.

Piu e men quando ſignificant pondus vel menſurā fit per plus
⁊ minus. ⁊ ponuntur ſubſtantiua in genitiuo vt habeo plus olei ⁊
minus farine. Quando ſignificant numerum fit per plures ⁊ pau
ciores vt lego plures libros tribus.

Ad bonam comparationem quattuor requiruntur. res compa
rata res cui comparatur. qualitas. ⁊ quod qualitas participetur
ab vtroqꝫ vt Hector fuit fortior troianis.

Superlatiuum eſt illud quod ad plures ſui generis com
paratum ſuperponitur omnibus vel per ſe prolatum ha
bet intellectum poſitiui cum valde aduerbio vt ſum for
tiſſimus iuuenum. ideſt fortis ſuper iuuenes. vel ſum fortiſſimus.
ideſt valde fortis.

Superlatiua formantur a nomine a verbo a participio a prepoſi
tionibus ⁊ ab aduerbijs.

Superlatiua venientia a nominibus adiectiuis ſecunde declina
tionis formantur a genitiuo ſingulari addita s ⁊ ſimus vt clarus
clari addita s ⁊ ſimus fit clariſſimus.

Excipiuntur bonus optimus. malus peſſimus. magnus maximus
paruus minimus multus plurimus. munificus munificentiſſimus.
magnificus magnificentiſſimus.

Nomina in er deſinentia tam ſecunde quaꝫ tertie declinationis
formant ſuperlatiuum a nominatiuo addita rimus vt niger niger
rimus acer acerrimus preter dexter dextimus ſiniſter ſiniſtimꝰ
Que veniunt a tertia declinatione formantur a genitiuo addita
ſimus vt fortis fortiſſimus.

Preter ea que in limus terminant ſuperlatiuum que in hac dic
tione fagus continentur vt facilis facillimus agilis agillimus. gra
cilis gracillimus humilis humillimus. ſimilis ſimillimus.

Unde verſus.

Dat tibi quinqȝ linus que ſignat nomina fagus ⁊ ſua compoſita
⁊ vetus facit veterrimus.
A verbo detero deteris ſuperlatiuum facit deterrimus.
A prepoſitionibus in ra fiunt ſuperlatiua in imus vt vltra vltimꝰ
ſed tamen ſupra ſupremus extra extremus. poſt poſtremus facit
prope proximus quod pro cognato poſitum comparatur vt pro
ximior abſqȝ ſuperlatiuo.
Ab aduerbio quoqȝ ſuperlatiua formant̄ vt nuper nuperrimus:
ſepe ſepiſſimus: pridem primus. Sciendū eſt quod nouiſſimus ſi
gnificationē ſui poſitiui nō habet vt nouiſſimus ideſt extremus.
Superlatiuum genitiuum habere debet pluralem vel ſingulareȝ
nominis collectiui vt Ceſar fuit fortiſſimus romanorū vel popu
li romani. Eſt autem collectiuum nomen id quod in ſingulari nu
mero multitudinem ſignificat vt populus gens turba vulgus.
Superlatiuum cum precedente ſubſtantiuo vel ſequente concor
dat. vt lilium eſt albiſſimum vel albiſſimus florum.

PAtronomicum eſt illud. quod a proprijs nominibus pa
trum vel auorum deriu tur in des ⁊ filios ſignificat vel
nepotes. cum genitiuo primitiui vt eacides ideſt filius
vel nepos eaci. Abuſiue quoqȝ deriuatur a matribus patrono
micuȝ vt iliades ideſt Romulus filius ilie. Similiter a regibus vt
romulides. ideſt romanus a romulo rege a fratribus vt Phe
tontiades. ideſt ſorores phetontis Duplex eſt patronomicuȝ. ſci
licet maſculinum ⁊ femininum: maſculinuȝ ſic formatur. ſi venit a
prima declinatione formatur a genitiuo vltima littera conuerſa
in a ⁊ addita des vt butes bute butades. Anchiſes autem contra
regulam facit Anchiſiades. Si veniunt a ſecunda declinatione
ſic formantur. Si genitiuus deſinit in duo. ij. vltimum i vertitur
in a ⁊ additur des vt menetius menetij menetiades. Si autē in ei
deſinit. ei vertit̄ in i longū ⁊ additur des vt peleus pelei pelides.
Si vero a tertia declinatione veniat. format̄ a datiuo addita des
vt hector ris ri addita des fit hectorides. Fit tn̄ abuſio in patro
nomicis adiectione vt Atlas Atlantis Atlātiades ꝑ atlātides. ⁊
diminutio vt Scipio ſcipiades. ⁊ mutatione vt Tideus titides.

Patronomica feminina formantur a maſculinis remota de vt priamides remota de fit priamis. Antoniades antonias eneades eneas: Uirgilius tamen auctoritate ſua eneis dixit in ſcriptione libri.

Patronomica feminina ab eus in eis vel in is perſepe faciūt peleus peleis ⁊ pelis idus vel idos.

Patronomica maſculina ſunt declinationis prime feminina vero tertie.

RElatiuum eſt illud. quod rem ante latam refert iterum. Eſt autem duplex relatiuuꝫ ſcilicet ſubſtantie ⁊ accidētis. Relatiuum ſubſtantie eſt illud. quod antecedēs ſubſtantiuum refert vt qui que quod is ſuus ipſe ſui ⁊ ſimilia. Relatiuum accidentis eſt illud. quod antecedens adiectiuum refert vt qualis quantus quot ⁊ quotus quotenus cuias ⁊ alia multa que a quot vel a quotus componi poſſunt vt quotuplus quotifarius ⁊ quotuplex ⁊ ſimilia.

Qualis eſt relatiuum ſignificans qualitatem. cui reſpondent nomina bonitatem maliciam vel colorem vel ſaporem ſignificantia vt iuſtus malus albus amarus vt ego ſum iuſtus qualis tu es.

Quantus eſt relatiuū ſignificans quantitateꝫ. cui reſpondent nomina magnitudinem vel paruitudinem ſignificantia vt magnus craſſus ſubtilis paruus vt formica eſt tanta quantus eſt pulex.

Quot eſt relatiuum ſignificans numerum. cui reſpōdent nomina numeralia vt vnus duo tres quattuor vt video tot hoīes quot tu

Quotus eſt relatiuum ſignificans ordinem. cui reſpondent nomina ordinalia vt primus ſecūdus tertius quartus quintus decimus vt primus tu es quotus ego ſum.

Quotennis eſt relatiuum ſignificans annos. cui reſpondent nomina ab anno compoſita. vt vniennis biennis triennis quadriennis ⁊ ſimilia vt ſum biennis quotennis tu es.

Cuius eſt relatiuum poſſeſſiuum cui reſpondent nomina poſſeſſiua vt meus tuus ſuus regius euandrius vt enſis eſt tuus cuia eſt galea.

Cuias eſt relatiuum gentile ſeu patrium cui reſpondent nomina

gentilia vt veronenſis italus vt Petrus eſt italus cuias es tu.
Quottuplex eſt relatiuum ponderale cui reſpondent nomina pō
deralia vt ſimplus duplus triplus ⁊ ſimilia vt ager reddit mihi tri
ticum centuplum quotuplum volo.

Quotuplex a plica compoſitum eſt cui per ſimilia nomina reſpō
detur vt ſimplex duplex triplex vt mea clauis eſt duplex quotu
plex eſt tua.

Quotenus eſt relatiuuꝫ diuiſum cui reſpondent nomina diuiſiua
vt binus ternus quaternus vt boues eunt bini quoteni equi.

PArticipium eſt pars orationis declinabilis. que ꝓ ver
bo ponitur habens genus ⁊ caſum ad ſimilitudinem no
minis. A verbo autem tempora ⁊ ſignificationes ab
vtroqꝫ numerum ⁊ figuram.

Participium in ans vel in ens preſentis ⁊ preteriti imperfecti
temporis eſt vt amans ⁊ legens. In tus vel in ſus vel i xus vel in
uus preteriti perfecti ⁊ pluſquam perfecti temporis eſt vt ama
tus ⁊ viſus pexus mortuus. In dus ⁊ in rus futuri temporis eſt vt
amaturus ⁊ amandus.

Participium in ans vel in ens formatur a prima perſona prete
riti imperfecti indicatiui modi mutata bam vel bar in n s. ut ama
bam bam in n ſ fit amans. largiebar bar in n ſ fit largiens.

Preter eo is ibam quod facit iens euntis. queo quis quod facit
quiens queuntis. In rus formatur ab extremo ſupino addita rus
vt amatum amatu addita rus fit amaturus. In tus vel in ſus vel in
xus uel in us formantur ab ultimo ſupino addita s. ut lectuꝫ lectu
addita s fit lectus. a morior fit mortuus cum deberet facere mo
riturus. quia ſupinat moritum moritu. In dus formantur a geniti
uo preſentis temporis participij mutata tis in dus ut amans tis
tis in dus fit amandus.

A uerbo actiuo duo deſcēdunt participia. Unum preſentis tem
poris in ans uel in ens ut laudans ⁊ canens. aliud futuri in rus ut
cantaturus preter infraſcripta. que ſolum participium preſentis
temporis habent cum careant ſupinis.

Ambigo compeſco poſco diſco tremo gliſco.

Lambo vel lingo metuo timet vrgeo caluo
Reſpuo cum cerno proprijs caruere ſupinis
Lingo vel ſugo ſimul ⁊ fugit ac luo mando
Augo cum ſatago

A verbo paſſiuo duo deſcendunt participia. Unum preteriti tē poris in tus vel i xus vel i ſus. aliud futuri in dus vt ſcriptus ⁊ ſcribendus.

Preter ſupradicta verba. que habent ſolum participium futuri temporis in dus vt diſcor diſcendus.

Inueniuntur tamē participia quorūȝ verba non ſunt in vſu vt decurſus regnatus verba quoqȝ neutra tranſitiua cū paſſiua nō habeant niſi in tertijs perſonis in tus ⁊ in dus participia habebunt

A verbo neutro duo deſcendunt participia. Unum in ans vel i ens. aliud in rus preter verba ichoatiua ⁊ meditatiua que vt plurimum carent ſupinis ⁊ participijs in rus vt lecturio ⁊ amaſco ⁊ preter verba ſecunde coniugationis que ſi faciunt preteritum ī ui diuiſas. raro habent ſupinum preter contenta in iſto verſu.

Ar pla ta no pa la me ſunt ⁊ o li ua ca do.

Sunt aliqua verba neutra. que habēt tria participia ſimilia verbis neutro paſſiuis vt fiens factus ⁊ facturus.

Gaudeo cum fido ſoleo quoqȝ audeo fio.
Nubo cum pateo placeo ſueſco prandeo iuro.
Mereo cum titubo ceno.

A verbo cōmuni deſcendunt quattuor participia. In actiua quidem ſignificatione in ans vel in ens vt largiens. ⁊ in rus vt largiturus. In paſſiua ſignificatione duo. Participia vero preteriti temporis in vtraqȝ ſunt ſignificatione.

A verbo deponenti deſcendunt tria participia vt ſequens ſecutus ⁊ ſecuturus. in quibus participiuȝ preteriti temporis taȝ actiuam quam paſſiuam habet ſignificationem preter verba que carent ſupinis.

A verbo deponenti etiaȝ participium in dus deſcendit. ſi habet perſonam agentem in ſuppoſito.

Participiū quattuor modis trāſit i vim nominis. Conſtructiōe

Comparatione. Compoſitione. Et tēporis amiſſione. Conſtru
ctione vt doctus iuris. Comparatione vt amantior. Cōpoſitiōe
vt indoctus. Tēporis amiſſione vt amandus ideſt dignus amari.
Si detur thema per participium quod non inuenitur. vel quod
non habet vulgare ſui verbi. fiet latinum per relatiuum ⁊ verbū
vt le littere fizando imparate me dilecteno. Littere que diſcun
tur ab aliquo delectant me. Si vero ponuntur in conſequentia.
latinum fiet per dum ⁊ poſtquam ⁊ donec. Ut vegnādo il caldo
io me afatigo. Poſtquam vel dum calor venit ego laboro. Et
Guaryno apreſiando le virtude io ſcriuo Dum a Guaryno li
cet virtus. ego ſcribo.

Figura eſt vitium cum ratione factum: eſt autē du
plex figura ſcilicet conſtructōnis ⁊ locutionis. Fi
gure conſtructionis ſunt octo ſcilicet prolepſis ſi
lepſis ſiue cōceptio zeuma ſintheſis antiptoſis euo
catio appoſitio ſinecdoche.

Prolepſis eſt attributio proprietatis toti in ſuas partes diuiſo
vt aquile volant vna ſurſum altera deorſum.

In prolepſi requiruntur quinqꝫ totum partes eius determinatio
nes partium proprietas ⁊ ordo. Duplex eſt prolepſis explicita
⁊ implicita. explicita eſt in qua ſunt quinqꝫ requiſita. vt cerui cur
runt vnus tarde alter velociter. implicita eſt in qua tacentur ali
qua vt homines inuident alter alteri.

Silepſis eſt diuerſarū dictionū ſub plurali proprietate concep
tio vt rex ⁊ regina albi. In ſilepſi requiruntur quinqꝫ dictio con
cipiens dictio concepta copula ꝓprietas verbi vel adiectiui plu
ralis numeri ⁊ qꝺ proprietas concordet cuꝫ dictione ꝯcipiente.
Quattuor modis fit ſilepſis in genere in numero in perſona ⁊ in
caſu. In genere maſculinum concipit femininum ⁊ neutrum femi
ninum concipit neutrum. verumtamen neutrum aliquando con
cipit maſculinum ⁊ femininum ratione maioris ſignificati. vt gla
dius lorica ⁊ armatura. in numero pluralis concipit ſingulareꝫ vt
milites ⁊ tribunus pugnant in perſona prima concipit ſecundum
⁊ tertiam vt ego ⁊ tu Paulus diſputamus. Secunda vero con

cipit tertiam vt tu ⁊ Paulus legitis. In caſu nominatiuus conci pit ablatiuū cum hac prepoſitione cū vt equus cū aſino currūt. Eſt autem duplex ſilepſis ſcilicet directa ⁊ indirecta. Directa ē que fit per ſimiles caſus. vt ego ⁊ tu legimus. Indirecta eſt que fit per diſſimiles caſus. vt equus cum aſino currunt.

Zeuma eſt vnius proprietatis ad diuerſas dictiones facta redditio ita quod cū vno concordet. vt ego ⁊ tu lego. In zeumate requiruntur quinqz aliqua diuerſa ſubſtātiua copulata, copula proprietas redditio proprietatis vni per prius alteri per poſterius ⁊ quod proprietas concordet cum illo cui attribuitur per prius ⁊ diſcordet cum illo cui attribuitur per poſterius in tribus accidētibus zeuma fit in perſona in genere ⁊ in numero.

Triplex eſt zeuma a ſuperiore a medio ⁊ ab inferiore.

A ſuperiore quando proprietas ſupra ponitur. vt lego ego ⁊ tu.

A medio quando proprietas interponitur. vt ego lego ⁊ tu

Ab inferiore quando proprietas poſtponitur vt ego ⁊ tu lego

Sinthesis eſt attributio proprietatis vni vel pluribus copulatis non gratia vocis ſed ſignificati vt pars in fruſta ſecant ⁊ Scipio et Lellius admirantes.

Tria requiruntur in ſintheſi: vnum ſubiectum vel plura copulata proprietas attributio proprietatis concordans cum ſignificato et diſcordans cū voce vt anſer feta. Fit autem ſintheſis in genere et in numero vt turba proterui vel Scipio et Lellius dicunt.

Antiptoſis eſt attributio caſus pro caſu ad aliquam proprietatē vt de aqua non eſt in menſa.

Tria requiruntur in antiptoſi. vnum ſubiectum: vna proprietas et quod caſus pro caſu ponatur: vt vrbem quā ſtatuo veſtra eſt ideſt vrbs.

Euocatio eſt attributio proprietatis cuidam rei demōſtrate per demonſtrans vt ego virgilius cano.

In euocatione requiruntur quattuor: dictio euocans prime vel ſecunde perſone dictio euocata tertie perſone abſenti: copula. proprietas verbi prime vel ſecunde perſone.

Appoſitio eſt immediata coniunctio duorum ſubſtantiuorum vt

miratur molem eneas magalia quondam. In appoſitione requi runtur tria. Dictio apponens ideſt determinans. Dictio appo ſita ideſt determinata. ⁊ proprietas vt animal homo currit. Fit autem appoſitio tribus modis. Primo cauſa generalitatis re ſtringende vt animal homo currit. Secundo cauſa equiuocatio nis remouende vt canis ſtella lucet. Tertio cauſa proprietatis at tribuende. vt Ceſar vir fortis. Et ſemper dictio apponens ⁊ di ctio appoſita debent eſſe eiuſdem caſus.

Sinecdoche eſt cũ ꝓprietas partis attribuitur toti. vt ethyops albus dentes. Tria requiruntur in ſinecdoche ſcilicet totũ pars que ſemper accuſatiui caſus ſit ⁊ proprietas. vt mulier manum trunca.

Guaryni veronenſis de nominum ⁊ verborum differentijs li bellus:

Dicitur eſſe nepos de nepa luxurioſus.
Aſt natum gnati dic poſt natum eſſe nepotem.
Duricies carnis callus callis via ſtricta.
Eſt montis collis caulem dic eſſe virentem.
Caula gregẽ claudit capitis ſub pondere collũ eſt
Eſſe colum dices qua femina fila reducit.
Philoſophi radius radios dic eſſe rotarum.
Textoris radius. radij de ſole niteſcunt.
Eſtqꝫ liber codex libri durus in arbore cortex.
Liber eri bachus nulloqꝫ ligamine natus
Factus de ſeruo liber. libertus habetur.
Libertinus erit liberto patre creatus.
Hinc etiam libertinus erit.
Obſto cum conſto doctrina ſupinat in atum
Cetera dant itum preſto formabit vtrunqꝫ.
Hec geminat tundo cado pedo cedoqꝫ tendo

Moribus ⁊ verbis lepoꝛ eſt lepus. hic quoqꝫ ſilius
Annis coniugio ſexu. virtute vir eſto.
Coniugis affines patris agnati atqꝫ parentes.
Cognati exiſtunt.
Eſt patris hec amita. ſoroꝛ eſt matertera matris.
Eſt patris patruus. ſed auunculus eſt genitricis.
Quos ſoroꝛ ac frater generant dices amitinos.
A patruis vero patrucles ſcito creatos
At conſobꝛinos gemine genuere ſoroꝛes.
Ille ſoroꝛius eſt. cuicunqꝫ ſoroꝛ mea nubit.
Ipſe viri frater leuir eſt. mulier quoqꝫ fratris.
Fratria glos fratris vxoꝛ ſoroꝛ atqꝫ mariti.
Hic cancer cancri creſcit aquis celeſteqꝫ ſignum
Canceris hic cancer moꝛbum poteſt ipſe vocare
Dicitur ⁊ hoc cancer cancris.
Pꝛo telis arcus fornixqꝫ vocabitur arcus.
Circulus eſt arcus iriſqꝫ ſuum tenet arcum.
Ductoꝛ aſelloꝛum ſit agaſo. ſuumqꝫ ſubulcus
Mulio dux mulis. ouium opilio tibi paſtoꝛ
Epolus eſt capꝛis dictus bouumqꝫ bubulcus.
Eſt cito curriculus ſit curriculum tibi tempus.
Eſt ſpatium lus vel lum paruum ac dicito currum
Ac etiam curſum.
Hoſpes qui recipit hoſpeſqꝫ receptus habetur.
Eſt quoqꝫ qui nutrit. ⁊ qui nutritur alumnus.
Qui vehit ⁊ vehitur vectoꝛ ſolet eſſe vocatus.
Sex caſus dices foꝛtunaqꝫ caſus habetur
Euentuſqꝫ malus caſum dic eſſe cadenti
Obliquis ſpectans oculis tibi ſtrabo vocatur
Oꝛbe carent oꝛbi. natis ⁊ patribus oꝛbi.
Lucis egens cecus fruſtra geſtabit ocellos
Unum luſcus habet hebeti vel lumine cernit.
Lar domus eſto tibi. deus ipſe domeſticus eſt lar.
Lar focus atqꝫ ignis. necnon penetralia ſacra.

Stips ſtipis hec nummus ſed ſtipes in arbore truncus.
Hic aut hec ſtirps eſt radis ⁊ clara propago.
Prunus habet prunum. prunam ſed flama perurit
Pars anni breuior bruna. tegit arua pruina.
Cardinis in porta. cardo cardonis in agro.
Fundus ager. ſed funda iacit. pars infima fundum.
Talus taxilus ludus. pars in pede talus.
Palma manus. arbor palma. victoria palma.
Pecten agit telas lanam ſimul atqꝫ capillos.
Pubes inferior piſcis. atqꝫ ordo cohere.
Eſt pecten cithare.
Veſperus in ſero dicatur. mane vocetur.
Lucifer atqꝫ ventus ſemper nocteſqꝫ dieſqꝫ.
Eſſe toros dicas palearea corpore pulpas.
Eſt ſedes thorus. ⁊ pro lecto ſepe notatur.
Aſpires horam partem appellando diei.
Si non aſpires. limbum dabit ⁊ regionem.
Prora prior pars vltima pupis. ⁊ ima carina.
Dic latus eſſe ratem: vel lingna natantia iuncta.
Naues collectas plures tu dicito claſſem.
Dic vulnus plagam. regio plaga vel plaga recte.
Primum longato. debes breuiare ſecundum.
Aures dic hominum. dic auriculas reliquorum.
Vngula de brutis. de cunctis dicitur vnguis.
Auxilium deſignat opis. ops terra vocatur.
Diuitias opibus ſimul auxiliumqꝫ notato.
Lens lendis capiti. lens lentis conuenit ori.
Lentigo in facie nota ſit rubicunda vocata.
Vita fouet corpus conſtringit vitta cappillos.
Viuo facit primum deriuat vincio uittam.
Eſt acies oculi hec ⁊ acumen ſit tibi cultri.
Et bello ſtrictas acies potes ipſe vocare.
Vltio vindicta eſt nec non pretoria virga.
Fex eſt filorum. ceps ferri. pexqꝫ pilorum.

Fex eſt de reliquis.olei dicetur amurca.
Continue ſemper.ſit continuo tibi ſtatim.
Imbribus eſt torrens.lignum eſt torris aduſtum.
Corpus eſt membrum manus ⁊ turma poteſtas.
Glis animal glis terra tenax.glis lappa vocatur.
Prima tenet gliris tis altera tertia gliſſis.
Sors eſt fortuna ſortes reſponſa deorum.
Sors notat euentum ſignat quoqꝫ ſors capitale.
Grana mola molis in lachis mola multa farina eſt.
Eſt magnitudo moles tibi ſit quoqꝫ pondus.
Falx metit.aſt ardex fax:faux vtraqꝫ mandit.
Fas neutri generis ſignificat licitum.
Dic thetis ⁊ thetidis ſic mater habetur achillis
Occeani coniunx thetis ſic thetios addis.
Ales hirundo canit.nat irudo mouetur harundo.
Tigris gris fluuius eſt tigris bellua gris dis.
Populus hec arbor populus hic vnio gentis.
Lacteo lac ſugo lacteo lac prebeo nato
Alter paritur alium notat atqꝫ ſecundum.
Cupreſſi fructus conus eſt in caſſide criſta.
Caſſis idis galea.ſtant capte in caſſe ferine.
Clauis clauſtra aperit.infligit vulnera claua.
Clauus conſtringit tabulas nauemqꝫ gubernat.
Penna volat.pena punit.pinna eſt tibi recte.
Pina ⁊ pinaculum muri dic eſſe cacumen.
Religio tibi ſit metus ⁊ veneratio diuum.
Sunt faſtidia tedia.ſunt faſtigia celſa.
Eſt hominis tergum.ſed habebit bellua tergus.
Primum dat tergi.ſed tergoris eſto ſecundi.
Interdum vacuas dicemus tergora pelles.
Sinciput anterior capitis pars dicitur eſſe.
Occiput aſt partem capitis dic poſteriorem.
Dico miniſterium famuli.miſteria ſacra.
Eexemplar liber eſt.exemplum ſcribis ab illo.

Quinqȝ annos luſtrum dic atqȝ cubile ferarum.
Circuituſqȝ ſimul purgatio ſit quoqȝ luſtrum.
Clarificat. purgat. circonſpicit. omnia luſtrat.
Igni ius coquitur. ius rectum iuſqȝ poteſtas.
Eſt neutri generis ⁊ iuris habet genitiuo.
Cor vrunt cure. ſed curam dicis amorem.
Illatum vulnus. innatum dicitur vlcus.
Pars capitis tempus. ſpatium dic eſſe dierum.
Commoditas aer tibi ſit. atqȝ emptio rerum.
Hec ſutoris acus ſit quarte femineumqȝ.
Hoc acus atqȝ aceris terne ſit purgatio grani.
Lima terit ferrum. ſed limus ſit tibi cenum.
Obliquis limis ſed continet oſtia limen
Terminus eſt limes. dicetur ſemita limes.
Judicium dices examen proſpicientis.
Examen apum collectio. lingua bilancis.
Occido exanimo. iudex examinat equus.
Aures dic patulas. oculos appello patentes.
Sunt haſte teretes. ⁊ poma rotunda vocamus.
Aſſiduus diues ſimul atqȝ intentus habetur.
Primum as dedit. aſſideo caput eſto ſecundo
Proſpicit a lõge hec ſpecla: hoc ſpeculũ tibi lucȝ
Juſticia eſt virtus. iuſticium ius tacet vrbis.
Bis duo ſunt odi noui cepi meminiqȝ
Que retinent ſenſum preſentis preteritiqȝ.
Stans aqua ſit ſtagnum. ſed ſtannũ dico metallũ.
Gn deſcribens primo. n. dupliciqȝ ſecundo.
Eſſe tamen ſtagnum vero tu dices vtrunqȝ.
Que flagrant ardent: quod fragrat mittit odorȝ
Turbam ſcito chorum. ſed ventat in aere corus.
Eſt homo difficilis querulus moroſus habendus
Quiqȝ bonos mores agit is. moratus habetur.
Moriger eſt ille. quem dicimus obſequioſum.
Immemor oblitus. tibi fedus ⁊ oblitus eſto

Obliuiſcor habet primum. aſt obliuo ſecundum.
Eſt breuis argutus. eſt callidus atqꝫ ſonorus.
Pigrum flexibilem ocioſum lentus tibi moſtrat.
Eſt ſi componas plenum ſignare videbis.
Fert tria diſcrimen diſtantia glabra periclum.
Inuidus ipſe dolet. onat inuidioſus habendo.
Collegam facit officium. comitem via iungit.
Ipſe labor ſocium tenet ⁊ dabit eſca ſodalem.
Aſt amor equalem pariter tempuſqꝫ notabis.
Sunt ⁊ in os ⁊ in or quedam facientia rectos.
Eſt labor at qualẽ lepos ⁊ honos odor additur arbos.
Iſta ſuis ⁊ in er ⁊ in is ſunt nomina rectis.
Uomer cum puluer ſic eſt ciner atqꝫ cucumer.
Qui necat occidit moriens aſt occidit ipſe.
Primum cedo facit cado vult formare ſecundum.
Excepto opperior opperit ſecreta tegendo.
Primum p duplicat ſimplex deſcribe ſecundum.
Stemma eſt nobilitas. ſtigma eſt punctura vocanda.
Schema habitum dices atqꝫ in ſermone figuram.
Fert gerit obſtentat patitur dat dicit habetqꝫ.
Fert cupit ⁊ turbat ducit confligit in armis.
Eſt ager hoc aruum granum currum ſulcus ⁊ urnus.
Cogitat ipſe putans reperit qui excogitat illum.
Admitit cum. d. recipit ſine d quoqꝫ perdit.
Peccat ⁊ admittit.
Orat qui rogat exorat qui vendicat ullum.
Dic duc fac ⁊ fer cognoſces apocopata
Pro dice duce ſic pro face pro quoqꝫ ferre.
Eſtus ſic ſolis feruor motuſqꝫ marinus.
Tondit qui celat facit ⁊ dux conſecrat ipſis.
Lignum ſerra ſecat. ſera continet oſtia clauſa.
R geminas primo ſimplex deſcribe ſecundo.
Conſtat compoſitum eſt manifeſtum dicito ſepe.
Conſtat ⁊ erigitur conſtat ⁊ ſtare putatur.

Conſtat et eſt emptum.
Quod differre facit. pronomen dicitur eſſe.
Aſt nomen proprium poſitum ſibi vendicat omnis.
Cognomen vero genus et cognatio ponit.
Quod dabit euentus agnomen iure vocabis.
Ut eneus paulus et ſcipio creticus extat.
Pometum pomos pomaria poma reſeruant.
Menia poſtq; locos poſitos pomaria dices.
Cogit qui ſtringit cogit quiq; vbera mulcet.
Et cogit ſubigit ſic colligit et ſimul vrget.
Malus mala creat. ſed geſtat garbaſa malus.
Feminei primum ſed magis dico ſecundum.
Semen ager recipit. ſed terra extollitur ager.
A breuies primo. g. duplex dono ſecundo.
Mentitur fallens mendacia dicit oberrans.
Hic vehementer amat diligit iſte minus.
Dic gallos gentem gallinam gallus habebit.
Atq; ſacerdotem cybeles tu dicito gallum.
Carmina qui ſcribit canit. et qui fata prophetat.
Qui canit cantat laudans canit acta virorum.
Arceo cum moneo cum cogo arcere vocabo.
Protheſis apponit capiti aphereſiſq; recedit.
Syncopa de medio tollit quod epentheſis auget.
Aufert apocope finem. quem dat paragoge.
Legat qui mittit ligat hic qui vincula nectit.
Le primum longat li curtum pone ſecundo.
Ille tibi ſimilis quiſquis facie equiparatur.
Eſto tui ſimilis qui moribus equiparatur.
Qui fugat expellit. fugit hic diſcrimina vitans.
Pulſo ſonans pulſo feriens propulſo repellens.
Truncus erit ſolus vitijs ſic vinea plures.
Ac inſtrumentum dicetur vinea belli.
Signat ago recito facio refero quoq; duco.
Et tracto inſector.

Qui plangit plorat. plangit qui percutit ora.
Dicitur alga maris. ſed dicitur vlua paludis.
Dic animam vitam ventumqȝ atqȝ alitus oris.
Eſt animus atqȝ ira ſimul.
Annuit atqȝ nuit. ſic labro aut nare notat quid.
Aſt nutat capite tremulo ſed nutat ocello.
Qui ſeruat parcit veniam dans is quoqȝ parcit.
Eſt via qua uadis ratio via dicis ⁊ vſum.
Verto trabo: verro verto quoqȝ mundo.
Halat qui ſpirat halit hic prebeat eſcam.
Primum longato debes breuiare ſecundum.
Frons frontis capiti frondis/ dic arboris eſſe.
Eſt aqua fons maris. at tu cetera femina dices.
Maiorem incuſo. paruos/accuſo pareſqȝ.
Intendit ceſſat ſeruit vacat ⁊ ſuper extat.
Eſt licet atqȝ caret. ⁊ vacuare ſolet.
Diſcrimen dices atqȝ experimenta periclum.
Primum dat pereo. perior vel pira ſecundum.
Eminus a longe. ſed comminus prope ſignat.
Emanus eſt primo. ſed commanus eſto ſecundo.
Dic auſtrum eſſe notum. nothus eſt ex pellice nat⁹
H fugit primum: tamen aſpirato ſecundum.
Nobilis antiquus vetus ⁊ carus habetur.
Saltem ſi minus. at ſi ſaltas dicito ſaltim.
Cecus ⁊ alatus nudus puer ⁊ pharetratus.
Iſtis quinqȝ modis dominus monſtratur amoris.
Amoue e longat. coniungit qui admouet vllum.
B caret primum: ſed. d. deſcribo ſecundum.
Ala volat turma eſt equitum volucriſqȝ ſit ales.
Feminei generis primum: commune ſecundum.
Styps acheron lethe cocytus cum flegetonte.
Odit triſtatur dedit luget ⁊ ardet.
Pars populi claſis ratium collectio turma.
Ambitus clauſus eſt. ambitus optat honorem.

Mobile ſit primum: ſed fixum dico ſecundum.
Qui ſacra fert libat: litat qui numina placat.
Fertilis eſt letus pinguem tu dicito letum.
Ac celerem atqꝫ alacrem.
Eſt letus gaudens: ſed mortem dicito letum.
Diphthongum primo: aſt e ſimplex ſcribe ſecũdo.
Qui locat hic ponit. locat hic quicunqꝫ maritat.
Atqꝫ parat pretijs etiam facienda locamus.
Dic famulum puerum. puer etatem tibi ſignat.
Atqꝫ marem puerum dicemus ſepe notare.
Dat cauſam propter ſed iuxta dicito ſepe.
Eſt ardens ſcintilla. carenſqꝫ calore fauilla.
Cõſequor acquiro ſimul exequor exprimo ꝙcquaꝫ
Eſt procul a longe. dices procul ⁊ prope ſepe.
Qui laxat largat. laſſat qui membra fatigat.
x primum querit. ſſ duplex dono ſecundo.
Sepius is finit pluralem tertia quartum
Cum tenet is rectus ſimilem formando ſecundum.
Plurales que vel er. ns coniungitur rs.
Nauis tris hymbris pontis ſic dicito partis.
Rarius is reliqua plus pluris. lis quoqꝫ litis.
Grata petit poſcit ſed debita flagitat ardens.
Impetus atqꝫ dies nox dat e vel u tibi ſexto.
Haurit dic vacuat ſorbet bibit aſpicit audit.
Uaſqꝫ uadis ſpondet vadum fluuij. eſt breuis unda
Uas vaſis retinet.
Uadit qui pergit. vaditur danda promittit.
Eſt pyra congeries lignum combuſtaqꝫ buſtum
Ardenteſqꝫ rogos ſubiecto dicimus igne.
Ciuibus eſt ciuitas. ſed menia dicimus vrbem.
Dicis aquam laticem venis vel fonte latentem.
Eſtqꝫ latex vinum lateat quia vaſe vel vua.
Fraus dolus eſt ⁊ fraudum tu dic eſſe periclum.
Conſultus petitur: hic petit conſultor habendus.

Quod vero petitur conſultum eſt iure vocandum.
Vindex dicetur ventura pericula pellens.
Preteritumqꝫ malum qui punit dicitur vltor.
Eſt factum facinus. facinus ſcelus eſſe memento.
Fetam plena notat. eſt ⁊ dicta puerpera feta
Inſidias furtum ſtuprum dic atqꝫ rapinam.
Eſt hara porcorum. venerabilis ara deorum.
Prima breuis petit h. longa eſt h abſqꝫ ſecunda.
Hec tria ſi dicas orior morior potiorqꝫ.
Declinando potes iris vel eris reperire.
Spirat ab occaſu zephyrus furit eurus ab antro.
Auſtrum dant ſyrtes boreas ſeptentrio mittit.
Cado facit ceſſi cecidi cado cedo cecidi
Cedo facit. ceſſum cado caſum cedoqꝫ ceſſum.

F I N I S.

Guaryni Veronenſis opuſculum De
Diphthongis ad Florum Valerium.

NOn ſine cauſa factum eſſe certe ſcio Flore Valeri quod diphthongāda vocabula ſcire te velle intelligo quando eam rem ad orthographiã ideſt recte ſcribendi formulam pertinere ⁊ non paruũ legendi adiumentũ preſtare poſſe cognoris quidem in re quid agam ſubdubito. Nam niſi tue morem voluntati qui de me optime meritus es geſſero ingratitudinis me reũ eſſe confitear erit neceſſe quo crimine nullum grauius aut acerbius vel apud Perſas puniri teſtis ē Senophon. Subinde cũ negligentia ⁊ vitio librariorum omnem ferme diphtongorum cõſuetudinem abolitam aut deprauatam aſpiciam ita vt breues ſepe ſyllabas in vetuſtiſſimis quoqꝫ codicibus diposthongis notatas cõperiã. Unde ipſarũ rationē aut vſum aucuper vix ſatis ſcio ⁊ eo magis qḋ q̄ poſtulas dicto citius fieri feſtinatiſſimus vrges Verũ eni vero ne laborē potiꝰ fugiſſe me arguas decreui qḋ vna tumultuaria lucubratione potuero ad te diphtongos colligere.

que latine lectionis memoria ſuppeditarit. aut ſi quid paululum
grece ex doctiſſimo ac in primis humaniſſimo preceptore meo
Manuele chriſolora deguſtaui. ⁊ vt Ciceronis precepto facili
us de quo diſputatur poſſit intelligi ſermonem a definitione pro
ficiſci ſatius eſſe arbitror. Diphthongus eſt duarum vocalium
cum ſingule vocem ſuam ſeruent in eadem ſyllaba complexio vt
ae. Nec ius vas qua diphtongum eſſe putandum erit. cum nec
i nec u ſuum ſeruare ſonū conſtet. Differt autem a monophthō
go diphtongus: quod hec duas habere vocales illa vnica dūta
xat cernitur vt eoa: vbi tris monophthongos eſſe deprehendis
Dicta idcirco diphthongus eſt. quod binis conſtare vocalibus
videtur. Dis enim greci bis ⁊ phthogum ſonum appellant. No
ſtri quattuor fecere diphthongos au eu ae oe. Quidam ei diph
tongum adijciunt. Uerum grecorum eam eſſe diphtonguȝ mani
feſtuȝ eſt. qui compluris habent diphtongos. ceteris amiſſiſqȝ
nihil propoſito conducunt aliquas attingam. ex quibus noſtras
deriuari liquet. Ai cuȝ in latinum vertitur aut per diareſim hoc
eſt per ſyllabarū diuiſionē utraqȝ manente littera i ai ſoluitur vt
Maia aiax aut ſine diaereſi in ae diphton
gum tranſit ut paean. palaeſtra
Eu aut in eu diphtongum latina conuertit oratio vt eurus
aut in e longam ut achilles
Ulyſſes perſeus ⁊ perſes. Aut in ū ſo
lum vt fugio. in oe diphthongum producimus
vt comedia. ⁊ tragoedia
Oi uel oe vertimus vt poena ⁊ phoenix
vel in u ut punicus. diſſoluitur interdum vt
Troia quoqȝ per diaereſim a ⁊ u consonā
tem ſoluimus ut nauis: aut in au ut
naufragium aulai auſterus. Et vt
ad noſtra redeamus ae diphtongum quidem paſſim protulerunt
vt Sillae. Galbae Amintae. muſae. Nonnulli pro ſecunda eius
littera. i. more grecorū i pronunciauerunt Quapropter Maro
noſter antiquitatis amātiſſimus aulai pro aulae: ⁊ pictai ꝓ pictae

ſuo inſeruit carmini. Singulares generandi ⁊ dandi caſus. ⁊ plu
rales nominandi ⁊ vocandi in prima declinatione diphthōgo id
eſt ae notari certiſſimū eſt Plurima quoqꝫ deriuatoꝝ nominū
in aeus exeuntium diphthongatur ⁊ ea potiſſime que a vocali
bus in a aut in e productam exeunt aut in ae: vt Verona verone
us Mithilene mithilenens. Athene athencus. Piſe piſeus.
nunc cum nulla de au ⁊ eu extet ambiguitas: de ae ⁊ oe dicendū
videtur: ⁊ primo de ae ſeruato alphabeti ordine. Qui quecunqꝫ
memoriam fugerint. tu per te adde que legendo comperire po
teris.

Aeacus ⁊ ab eo deriuata vt aeacides
Haec cum compoſitis vt haeccine
Aedes ab eo compoſita vt aediſco aedepol.
Aeditus
Aedilis ⁊ aedilitas
Aeger capra ⁊ ab ea dicta vt aegis clypeus aegloga,
Aegloceros ideſt capricornus. aege vrbs.
Aeger aegritudo aegrotus.
Aegeus ⁊ ab eo compoſita ⁊ deriuata vt aegides ⁊ aegeum pe
lagus
Aegina urbs ⁊ mulier.
Aegyptus ⁊ aegyptius. aegiſtus
Aelia vrbs aeleus ab vrbe. aelia mulier
Aelianus proprium nomen viri Helius autem ſol ⁊
helides et heliogabulus e ſimplici ſcribenda ſunt.
Haema ſanguis haemaroe. Caeterū aemathia abſqꝫ diphton
go ſcribatur.
Aemulus ⁊ que ab eo: vt aemulor aemulatio.
Aemylius laepidem latine ſignificans ⁊ fraudolentum.
Aemylius ⁊ ſua deriuatiua vt aemylianus.
Aemylia.
Aeneas cum ſuis compoſitis. vt aeneas aenei
dos ⁊ aeneades.
Aenigma ſermo obſcurus

Aenus loci proprium ⁊ laus cuꝫ eius deriuatiuis vt
epaenos ⁊ paraeneſis admonitio
Aenobarbus Aeneus
Aeolus rex ventorum: ⁊ que ab eo vt aeolia ⁊ aeo
lides aeoles populi aeolicus
Aeon ſaeculū ⁊ ſua dͥriuata vt eonius. i. ſempitern⁹
Aenum
Aepia urbs
Aepolus caprarum paſtor ⁊ ab eo vt aepolium.
caprarum grex
Aequus pro iuſto. ⁊ que ab eo. vt equalis equeuus
equo equas: equinoctium equipero equiualeo equi
tas equor ris. Equus vero pro animali nullo pacto
diphthongum patitur.
Haereſis ⁊ deriuata vt aphaereſis diaereſis ſinae
reſis ⁊ hereticus
Haereſius viri proprium
Haereo ⁊ deriuata vt haeſito
Aes aeris ⁊ deriuata vt aereus aeratus.
⁊ obaeratus debitor
Aeſculapius.
Aeſtus ⁊ quae ab eo vt aeſtuo.
Aeſtas cum prole ſua vt aeſtiuus
Aeſopus
Aeſchylus
Aetas ⁊ aetacula diminutiuum ſuum
Aeternus ⁊ aeternitas
Aether ⁊ ab eo vt aethereus
Aethera fulgor celi
Aethara mater theſei
Aethyops ⁊ aethyopia
Aetna ⁊ aetnaeus
Aetolius ⁊ aetholia
E diphthongus in Medijs.

Achaeus gentile nomen
Alcaeus poeta
Actaeon proprium
Actaeus littoralis
Anapeſtus pes verſus
Anapaea genus auis
Anaeus antaeus.
Ariſtaeus arinaeus. aridaeus.
Aſcraeus quoniam ab aſia loco deriuatum eſt
Aulaea quia eſt ab e vel ab a: vt aula vel aulae.
Caebes proprium loci philoſophi autem nomen
Caebes per e ſimplex
Caecus ⁊ caecitas
Caecias ventus quidam
Caecilius: caecilia
Caedo non omnibus temporibus vt caedebam praeter quam in praeterito ⁊ ab eo deſcendentibus vt cecidi cecidiſſe. Cedo autem dare locum ſignificans ſimplici ſcribitur e.
Caelum ⁊ quae ab eo vt caeleſtis caelebs
Caelo caelas
Caeneus proprium nomen viri
Chaerephon.
Chaeronia vrbs
Chaere pro ſalue
Chaenodoxia noua gloria. Pro inani autem gloria ſimplici ſcribes ⁊ caenotaphium
Caeſar caeſarianus
Caeſaria caeſaries
Caetera caeteri
Caetus pro conuentu pro piſce e ſimplici.
Cepi cum ſuis deriuatiuis per e ſolam. vt ceptus inceptus inceptor. preceptor.
Cacodaemon infelix
Caldeus

Chamaeleon animal
Chamaemela berba
Chimaera
Cinaedus
Cynaeginis. Cirćaeum oppidum
Chlaena veſtis: Cirenaeus
Chamaeleum.berba.
Clithaemneſtra
Daedalus
Daemon ꝛ daemonium
Diaeſa. Diaeus iuſtus. Dicaearchus
Diaereſis
Dracaena draconus foer
Dracaenis foemina
Hebꝛaeus
Hephaoſtionl
Etnaeus quoniam a loco in a
Eudaemon felix
Et quoniam ſaepiſſime pro f ph poſitum ani mad uerti cum idem fere ſint Ut fuga hunc locum pro f ph ſupponam
Phaeces populi.
Phaedon nomen philoſophi
Phaedra Phaedon. ꝛ phaedros
Phaethon
Phlegraea
Pharisaeus
Pharaeus
Gaea que ꝛ ge dicitur ab hoc ſecundo geoꝛgica ꝛ geometrica quo circa ſolo ſcribitur e.
Gaeon fluuius
Gaeſa iacula vel gallica
Gaetulus
Gnaeus: quod per ſcriptum ſonat g: vt

Caius Gaius
Graecus ⁊ graecia
Graecanicus ⁊ graeciensis
Gynaetia bona dea a noſtris dicta
Gynaeces mulieres
Gynaecium mulierum diuerſorium.
Idaeus mons ⁊ proprium viri ⁊ locale nomen.
Iara mulieris proprium.
Idumaeus quia a loco in e deriuatur idume
Iſſaeus rhetor quidam ⁊ fluuius
Iudaeus ⁊ iudea. Himenaeus
Laedo ⁊ ſua deriuatiua vt laeſus Laellius.
Laemergus ⁊ laemargia ingluuies
Laeſtrigones populi.
Leaena foemina leonis.
Laena veſtis. Lacaena.
Lacedaemon ⁊ lacedaemonius
Lenaeus bachus.
Ledaeus. licaea lupercalia.
Licaeus mons.
Machaera gladius. Matthaeus.
Maeander fluuius.
Maenades mulieres inſanae.
Maenalus mons. maeonia maecon
Maeotis palus ⁊ maeoticus
Maegera. Manichaei. Muſaeus proprij
Nazaraeus.
Paeana.
Paedagogus ⁊ alia que a pedos ideſt puero deriuantur. vt paedomantia paedotriues praeceptor gymnaſij.
Paenon metricus quidam a quo paeonia herba.
Paeon pes metricus.
Palaemon

d. m

Praeda. ⁊ praedor ris. praedonis.
Praedium ⁊ eius diminutiuum praediolum
Praeneſte ⁊ praeneſtinus.
Praes praedis
Potidaea vrbs.
Prae prepoſitio cum ſuis compoſitis vt p̄ceps
Praetor praetura praetorium
Praemium ⁊ praelium.
Praeter ⁊ praeterea
Palaeſtra ⁊ palaeſtrices
Pape.
Palaeſtina.
Panaetius philoſophus
Piraeus athenienſis portus
Platearum urbs ⁊ plataenſes ex ea.
Ptolemaeus.
Pilaeus proprium
Quae relatiuū ſingulare ⁊ plurale in omni gener̄.
Quaedam.
Quaecunqꝫ aliaqꝫ eius generis
Que vero coniunctio per e.
Quero ⁊ que ab eo. vt queſtus queſtor ⁊ q̄ſtum
Queror pro lamentor e ſimplex habet. Queſo.
Rhaeda pro curru.
Sepe cum ſuis vt ſepius ſepiſſime.
⁊ ſepenumero.
Sabaeus. Saducaeus.
Scaeuola.
Saeus. Sphaera.
Spaelea ideſt ſpelunca.
Sinaereſis.
Traenarus mons.
Taenia vitta.
Timaeus viri proprium.

Trophaeum.
Trochaeus.
Uae cum ſuis compoſitis et vecors.

DE OE.

Oebalia pars Laconiae.
Oeconomus diſpenſator familie ⁊ ab eo
Oeconomia ⁊ oeconomicus.
Oebades proprium viri.
Oenos vinum ⁊ ab eo vt oenophorum.
Oenotrij ſabini.
Oeneus proprium viri.
Oenomaus.
Oedipus ⁊ oedipodes.
Oeſtrum pro aſilo.
Omoebeum carminis genus.
Oele ſuria ideſt canna ſyria.
Coenobium vita communis vt monachorum
Coepi pro incipio.
Coenia cybus ſerotinus.
Coetus ſecundum quoſdam.
Coeus gigas.
Coelius ⁊ coelia.
Coerilus proprium.
Croeſus rex Lidorum.
Coelia foſſa prope Romam Epicenum.
Foedus philopoemon.
Foenum. foenarius.
Foenus. foenerator.
Foetus. foetura.
Phoenis. phoenicia. phoeniſſa.
Phoebus ⁊ phoebe. non autem ephebus.
Ptoedorus pro prium.
Pronoea prouidentia.
Loedoria dicacitas mordax.

Moenia.
Monoecus Hercules.
Moecus ⁊ moecha. Moericus proprium viri.
Moeret ⁊ moeror pro triſticia non autem pro meritando
Moenetius pater Patrocli
Meliboeus.
Moelodia ⁊ melodia.
Hedoeporus uiator.
Hedoepericum ad iter conſcriptum opus.
Proboemium.
Proemia prouerbium.
Poena peni pro afris.
Poenitentia. poenitet.
Pſalmoedia ⁊ pſalmodia.
Rhoeſus.
Schoenobates conſcenſor funium.
Troezen oppidum.
Troezenus.

Deo Gratias amen.

Hae Guaryni Veronenſis regule grammaticales vna cū libel
lo de nominum ⁊ verborum differentijs atqꝫ opuſculo de diph
thongis.

Impreſſum Mediolani per Magiſtrum Leonardum pachel
Anno.M.cccc.lxxxxj.die.xiiij.Nouembris.